

Notat 2007–10

Verdiskaping og sysselsetting i jordbruket i Møre og Romsdal

Erland Kjesbu
Otto Sjelmo

Tittel	Verdiskaping og sysselsetting i jordbruket i Møre og Romsdal
Forfattere	Erland Kjesbu, Otto Sjelmo
Prosjekt	Verdiskaping i jordbruket i Møre og Romsdal (A897)
Utgiver	Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF)
Utgiversted	Oslo
Utgivelsesår	2007
Antall sider	64
ISBN	978-82-7077-683-2
ISSN	0805-9691
Emneord	verdiskaping, sysselsetting, omsetning, jordbruk, Møre og Romsdal, kommuner, driftsformer

---

Litt om NILF

- Forskning og utredning angående landbrukspolitikk, matvaresektor og -marked, foretaksøkonomi, nærings- og bygdeutvikling.
- Utarbeider nærings- og foretaksøkonomisk dokumentasjon innen landbruket; dette omfatter blant annet sekretariatsarbeidet for Budsjettnemnda for jordbruket og de årlige driftsgranskingene i jord- og skogbruk.
- Gir ut rapporter fra forskning og utredning. Utvikler hjelpemidler for driftsplanlegging og regnskapsføring.
- Finansieres over Landbruks- og matdepartementets budsjett, Norges forskningsråd og gjennom oppdrag for offentlig og privat sektor.
- Hovedkontor i Oslo og distriktskontor i Bergen, Trondheim og Bodø.

Forord

Fylkesmennene har ansvar for regionale strategier for landbruksrelatert næringsutvikling. Det er derfor viktig å forstå jordbrukets betydning for verdiskaping og sysselsetting på fylkes- og på kommunenivå. Dette er noe av bakgrunnen for at Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) med finansiering fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal har analysert verdiskaping og sysselsetting i jordbruket.

Notatet presenterer resultater som vi håper vil være av betydning som beslutningsstøtte både for Fylkesmannens landbruksavdeling (FMLA) og kommunene i deres arbeid med utvikling av verdiskapingen i landbruket og landbruksrelaterte næringer. Som beskrevet i notatet, er det en del usikkerhetsmomenter i grunnlaget for beregningene, spesielt på kommunenivå og for de minste driftsformene. Dette må det tas hensyn til når resultatene skal tolkes og brukes.

Vi takker FMLA Møre og Romsdal for støtte til prosjektet og Ottar Longva hos FMLA Møre og Romsdal for nyttige innspill underveis i prosjektarbeidet.

Ved NILF har Knut Skarsem tilrettelagt data fra Statens landbruksforvaltning (SLF). Otto Sjelmo har laget beregningsgrunnlaget fra driftsgranskingene. Erland Kjesbu har vært prosjektleder og tilpasset beregningsmodellen til Møre og Romsdal. Kjesbu og Sjelmo har skrevet notatet. Agnar Hegrenes har vært kvalitetssikrer på prosjektet og Anne Bente Ellevold har klargjort notatet for trykking.

Oslo, juni 2007
Ivar Pettersen

Innhold

SAMMENDRAG	1
1 INNLEDNING.....	3
1.1 Bakgrunn for prosjektet.....	3
1.2 Formål for prosjektet.....	4
1.3 Om beregningene	4
2 METODE OG TERMINOLOGI	5
2.1 Definisjoner og begrepsavklaring	5
2.1.1 Definisjon av verdiskaping	5
2.1.2 Definisjon av jordbruk	6
2.2 Metode og datagrunnlag.....	6
2.2.1 Data fra SLFs tilskuddsregister.....	7
2.2.2 Data fra NILFs driftsgranskinger og kalkyler.....	8
2.2.3 Antall bruk i beregningene.....	10
3 RESULTATER FOR PRIMÆRJORDBRUKET	13
3.1 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting i jordbruket i fylket	13
3.1.1 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting i ulike driftsformer i fylket	14
3.1.2 Omsetningen i jordbruket på fylkesnivå, fordelt på markedsinntekter og tilskudd.....	15
3.1.3 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting gruppert i husdyr- og planteproduksjon.....	16
3.2 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting på kommunenivå.....	17
3.2.1 Grunnlaget for jordbruksdrift i kommunene.....	17
3.2.2 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting i jordbruket i kommunene	17
3.2.3 Sysselsetting i jordbruket i forhold til total sysselsetting i kommunene	20
3.2.4 Verdiskapingen i jordbruket per innbygger i kommunene	21
3.2.5 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting per dekar i kommunene	23
3.3 Verdiskaping og sysselsetting etter driftsform kommunevis	25
3.3.1 Melkeproduksjon ku	25
3.3.2 Melkeproduksjon geit	26
3.3.3 Produksjon av storfekjøtt på ammekyr	28
3.3.4 Sauehold.....	29
3.3.5 Produksjon av fjørfekjøtt	31
3.3.6 Kombinert korn- og svinproduksjon	33
3.3.7 Kombinert korn- og eggproduksjon.....	34
3.3.8 Kombinert korn- og potetproduksjon.....	36
3.3.9 Ensidig kornproduksjon	38
3.3.10 Grønnsaker på friland	40
3.3.11 Veksthus.....	42
3.3.12 Frukt og bær.....	43
3.4 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting på bruksnivå.....	45
3.4.1 Verdiskaping per årsverk etter driftsform.....	45
3.4.2 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting pr dekar på bruksnivå	46
3.4.3 Arbeidsbehov per million kroner i verdiskaping	47

4 MULIGHETER MED BEREGNINGSMODELLEN	49
REFERANSER.....	51
VEDLEGG	53

Sammendrag

Dette notatet presenterer beregninger av omsetning, verdiskaping og sysselsetting for ulike produksjoner innen jordbruket i Møre og Romsdal på kommunenivå. Videre har det vært en målsetting å tilpasse beregningsmodellen som tidligere er benyttet på andre fylker, til Møre og Romsdal, slik at den kan benyttes til å oppdatere tallene i framtida. Modellen kan også brukes til å vurdere konsekvenser av framtidige endringer i landbrukets rammevilkår både på kommune- og fylkesnivå.

Omsetning omfatter både markedsinntekter og produksjonstilskudd. Når ikke annet er sagt, er verdiskaping i dette arbeidet beregnet som nettoprodukt, det vil si den resten som er igjen til betaling for innsatt arbeidskraft og rentekrav på all kapital. Dette tilsvarer vederlag til arbeid og kapital. I nasjonalregnskapet benyttes også bruttoprodukt som verdiskapingsmål. I bruttoproduktet er verdien av kapitalslitet med som en del av verdiskapingen, i tillegg til vederlaget til arbeid og kapital.

I beregningene er antall bruk (jordbruksbedrifter) med forskjellige driftsformer hentet fra SLFs tilskuddsstatistikk, mens omsetning, verdiskaping og sysselsetting per bruk er beregnet ut fra NILFs driftsgranskinger. Modellen og beregningene inkluderer tall fra produksjon av tradisjonelle jord- og hagebruksråvarer som melk, kjøtt, ull, egg, korn, oljefrø, erter, frukt, bær, poteter, grønnsaker og blomster.

Omsetningen i jordbruket i Møre og Romsdal er beregnet til å være i overkant av 1,8 mrd. kroner i 2005, inkludert produksjonstilskudd. Av dette er omtrent to tredeler markedsinntekter, og en tredel produksjonstilskudd. Verdiskapingen, beregnet som nettoprodukt, er i underkant av 700 mill. kroner. Verdiskapingen målt som bruttoprodukt blir i overkant av 890 mill. kroner. Alle de nevnte tallene inkluderer offentlige tilskudd.

Sysselsettingen i jordbruket er beregnet til 3 983 årsverk a 1845 timer for fylket, og består av brukerfamiliens arbeid pluss innleid arbeid. Statistisk sentralbyrå har beregnet arbeidsinnsatsen i jordbruk (inkl jakt og viltstell) til å være 4 957 årsverk. Det er grunn til å tro at SSBs tall ligger nærmere virkeligheten enn anslaget som vi har kommet til. Hovedårsakene til dette er nærmere beskrevet i kapittel 3.1, men dreier seg i korte trekk om metodiske forskjeller og forskjeller knyttet til utvalg. Dette forsterkes av at det er mange små bruk, spesielt mange små sauebruk, i Møre og Romsdal.

Grovførkrevende husdyrproduksjoner står for 91 prosent av omsetningen, 92 prosent av verdiskapingen og 93 prosent av sysselsettingen i jordbruket i Møre og Romsdal. Kraftførkrevende husdyrproduksjoner står for 4 prosent av omsetningen, 2 prosent av verdiskapingen og 1 prosent av sysselsettingen. Mens bruk med ren planteproduksjon, inkludert grøntnæringa, står for 6 prosent av omsetningen, 6 prosent av verdiskapinga og 5 prosent av sysselsettinga i jordbruket i Møre og Romsdal. Det er også en del kornproduksjon på bruk som driver grovførkrevende og kraftførkrevende husdyrproduksjoner.

Grunnlaget for jordbruksdrift er forskjellig i de enkelte kommunene. Mens Fræna kommune har et jordbruksareal på i overkant av 58 400 dekar, har Sula et jordbruksareal på i overkant av 1 000 dekar. Omsetning, verdiskaping og sysselsetting per dekar for kommunene bestemmes imidlertid av flere forhold og ressurser, blant annet utbredelse og sammensetning av de ulike driftsformene. Fræna er den kommunen som oppnår høyest verdiskaping i jordbruket totalt sett med i underkant av 70 mill. kroner. Fræna har også størst sysselsetting med 357 årsverk.

Melkeproduksjon er den dominerende driftsformen i Møre og Romsdal både målt ut fra omsetning, verdiskaping og sysselsetting. Melkeproduksjonen står for 1,3 mrd. kroner i omsetning, 531 mill. kroner i verdiskaping og nesten 2 700 årsverk, noe som utgjør henholdsvis 72, 76 og 68 prosent av omsetning, verdiskaping og sysselsetting i jordbruket i fylket. Saueholdet er nest største verdiskaperen i jordbruket i fylket. Beregningene viser 209 mill. kroner i omsetning, 68 mill. i verdiskaping og en sysselsetting på nesten 753 årsverk i saueholdet.

Beregningsmodellen gir muligheter for rimelig enkelt å oppdatere tallene for senere år. Det er også mulig å gjøre beregninger på kommune- og fylkesnivå for andre variabler i NILFs driftsgranskinger og kalkyler, både inntekts-, kostnads- og balanseposter. Konsekvenser av endringer i produktpriser, tilskudd og kostnader for jordbruket på bruks-, kommune- og fylkesnivå, kan analyseres. Simuleringer av strukturendringer kan også gjøres for de viktigste driftsformene, og det er mulig å se på en eventuell forskyving av produksjonsvolumet geografisk for ulike driftsformer. Beregningsmodellen gir gode forutsetninger for å vurdere scenarier for landbrukets rammebetingelser og å utarbeide konsekvensvurderinger i samarbeid med næring og regional forvaltning.

Bakgrunn for og formål med arbeidet er omtalt i kapittel 1. Definisjoner, metode og datagrunnlag er presentert i kapittel 2. Resultatene er presentert i kapittel 3. I kapittel 4 drøfter vi muligheter for oppdatering og ytterligere bruk av beregningsmodellen.

1 Innledning

1.1 Bakgrunn for prosjektet

I jordbruksavtalen for 2004 ble det vedtatt en modernisering av BU-ordningen, som innebar at Fylkesmannen fra 2005 ble tillagt ansvaret for å koordinere utformingen av strategier for landbruksrelatert næringsutvikling. Dette har aktualisert behovet for fylkesmennes landbruksavdelinger (FMLA) for å få gjort beregninger av den typen som presenteres i dette notatet. De senere årene er også kommunene tilført mer ansvar for forvaltningen av landbrukspolitikken. Kommuner har også ytret ønske om å få fram tall for verdiskaping og sysselsetting. I tillegg er det interesse både på fylkes- og kommunenivå for å se på hva endringer i landbrukets rammebetingelser kan ha å si for fremtidig landbruksdrift.

NILF har sett et behov for å utvikle egnede beregningsmetoder som også kan benyttes på region- eller kommunenivået. NILF har med den metoden som er benyttet i dette prosjektet, de siste årene gjennomført beregninger av verdiskaping og sysselsetting på kommunenivået i Hedmark (Lien m.fl., 2004), Sør-Trøndelag (Sjelmo m.fl., 2005), Nordland, Troms og Finmark (Stornes m.fl., 2005) og Nord-Trøndelag (Kjesbu m.fl., 2006b). Gjennom disse prosjektene har vi fått muligheten til å videreutvikle modellen slik at en enklere kan oppdatere tallene senere år. Modellen som er utviklet, gjør det også mulig å foreta konsekvensvurderinger ved endringer i priser og tilskudd. Det vil også være mulig å simulere hva en eventuell forskyving av produksjonsvolumet geografisk eller innen ulike driftsformer vil ha å si for verdiskaping og sysselsetting i de enkelte kommunene og fylkene.

Intensjonen har vært at resultatene som presenteres i dette notatet og eventuelle fremtidige konsekvensvurderinger, skal bidra som beslutningsstøtte for politikere, forvaltningen, rådgivere og næringsutøvere, og være til opplysning for andre interesserte.

Det understrekes at beregningene som presenteres i dette notatet bygger på samme metodikk som tidligere beregninger NILF har gjort på området. Notatet er derfor bygd opp på samme måte som NILF-notat 2006-11 (Kjesbu m.fl. 2006b).

1.2 Formål for prosjektet

Formålet for dette prosjektet har vært på kommunenivå å:

- Tallfeste jordbrukets omsetning, verdiskaping og sysselsetting. Herunder beregne verdiskapingen innen hoveddriftsformene i jordbruket for å vise viktigheten av den enkelte driftsform for verdiskapingen.
- Tallfeste jordbrukets betydning som sysselsettingsfaktor, og betydningen av jordbrukets hoveddriftsformer i den anledning.
- Videreutvikle beregningsmodellen slik at den kan benyttes til å analysere endringer i landbrukets politiske og markedsbestemte rammebetingelser på kommune- og fylkesnivå i Møre og Romsdal fylke.

1.3 Om beregningene

Beregningene av verdiskaping og sysselsetting er utført på grunnlag av data fra Statens landbruksforvaltning (SLF, 2007a), NILFs driftsgranskinger (NILF, 2007a) og NILFs kalkyler for Vestlandet (NILF, 2005). Data fra Statens landbruksforvaltning viser hvor mange enheter (dyretall, arealomfang etc.) det søkes om produksjonstilskudd til i de enkelte kommunene, og hvilket driftsomfang og hvilken driftsform søkerne har, mens NILFs driftsgranskinger gir opplysninger om arbeidsinnsats, inntekter, kostnader og resultat på forskjellige typer av gårdsbruk og driftsformer. Data er hentet direkte fra databaser hos NILF og SLF, og finnes ikke publisert i den form de er brukt her.

Kostnadsnivået i Norge er høyt. Derfor har det også vært oppfattet som nødvendig med et høyt støttenivå. Det medfører stor sårbarhet overfor endringer i rammebetingelsene, slik som prisfall eller reduserte tilskudd. Metodikken som er benyttet til beregningene av verdiskaping og sysselsetting i dette prosjektet, kan også benyttes til å beregne konsekvenser for verdiskaping og sysselsetting ved endringer i både politiske og markedsbestemte rammebetingelser. NILF kjenner ikke til annen metodikk som kan benyttes til slike konsekvensvurderinger på kommunenivå. Slike konsekvensvurderinger inngår ikke som en del av dette prosjektet, men kan gjøres i etterkant. Scenarier for utviklingen av internasjonale, nasjonale og/eller regionale rammebetingelser kan da inngå som input i beregningsmodellen, for å tilfredsstillte spesielle behov for beregninger både på bruks-, kommune- og fylkesnivå.

NILF holder på å utvikle en metodikk for verdiskapings- og sysselsettingsberegninger på kommunenivå for skogbruket. NILF prøver nå ut metodikken for en region i Sør-Trøndelag fylke. Hvis metodikken gir sikre nok resultater, vil det være mulig å gjennomføre beregninger på kommunenivå for skogbruket i flere fylker.

NILF har tidligere beregnet verdiskaping og sysselsetting i tilleggsnæringer til jord- og skogbruk, og i annen næringsvirksomhet som gårdbrukerne driver. Beregninger er gjort for Nord- og Sør-Trøndelag på fylkesnivå. I det nevnte prosjektet er det også gjort beregninger av gårdbrukernes inntekter fra lønnet arbeid utenfor bruket for begge fylkene (Sjelmo m.fl., 2006). Beregninger av skogbrukets og tilleggsnæringenes bidrag til sysselsetting og verdiskaping er ikke gjennomført i dette prosjektet.

2 Metode og terminologi

2.1 Definisjoner og begrepsavklaring

2.1.1 Definisjon av verdiskaping

Begrepet verdiskaping brukes på mange måter, både i faglitteratur og i mer politisk/økonomisk sammenheng. I Nasjonalregnskapet og i regnskap avledet av Nasjonalregnskapet nyttes bruttoproduktet som uttrykk for verdiskaping. Enkelt sagt er bruttoproduktet lik verdien av produserte varer og tjenester minus vareinnsats. Kapitalslit (avskrivninger) er ikke trukket fra. Produktsubsidier, for eksempel prissubsidier er med i bruttoproduktet, men ikke subsidier som ikke kan relateres direkte til et produkt. Se for eksempel SSB (2007d) for en beskrivelse av begrepene i nasjonalregnskapet.

I jordbruket er det forholdsvis mange støtteordninger som ikke er knyttet til produkt, for eksempel husdyrtilskudd, areal- og kulturlandskapstilskudd, og investeringsstøtte. Slike tilskudd vil ikke bli regnet med i verdiskapingen i Nasjonalregnskapet. De er likevel viktige for inntektene i jordbruket og for inntektsvirkningene i andre næringer. Det kan også argumenteres for at overføringene til jordbruket er betaling for produksjon av fellesgoder. Omfanget av overføringene vil med andre ord være et mål på hvordan samfunnet verdsetter fellesgodeproduksjonen rent økonomisk. Derfor har vi valgt å ta med alle subsidier i utrekningen av verdiskapingen i jordbruket.

Med utgangspunkt i NILFs driftsgranskingsdata har vi følgende regnskapsmessige sammenhenger:

- Sum inntekter, jordbruket
- + Familiens arbeid på nyanlegg
- Sum kostnader, jordbruket
- + Kostnader til leid hjelp
- + Kostnader til jordleie
- = «Bruttoprodukt» (tilskudd inkludert)
- Sum avskrivninger, jordbruket
- = «Nettoprodukt» (tilskudd inkludert)
- = Faktorinntekt

I beregningene som omtales i dette notatet er det *nettoprodukt inkludert tilskudd* som brukes når verdiskaping omtales. Avskrivninger er trukket fra. Det produktet som skapes er betaling for arbeidsinnsats og forrentning av investert kapital. Tilsvarende uttrykk er brukt i beregninger for Hedmark (Lien m. fl., 2004), Nord-Norge (Stornes m. fl., 2005), Sør-Trøndelag (Sjelmo m.fl., 2005) og Nord-Trøndelag (Kjesbu m.fl., 2006b).

Vi har delt inntektene i to: markedsinntekter og offentlige tilskudd. Markedsinntekter omfatter alle inntekter fra salg av jordbruksprodukter, eksklusive pristilskudd, Også leieinntekter for bruk av traktor og redskaper mv. inngår i markedsinntektene. Tilskudd omfatter alle offentlig tilskudd, slik som areal- og kulturlandskapstilskudd, produksjonstilskudd husdyr, driftstilskudd melkeproduksjon, distriktstilskudd, grunntilskudd, avløserrefusjon og diverse andre driftstilskudd.

2.1.2 Definisjon av jordbruk

I dette prosjektet er det beregnet verdiskaping og sysselsetting i primærjordbruket kommunevis i Møre- og Romsdal. Med jordbruk menes her tradisjonell produksjon av jord- og hagebruksråvarer som melk, kjøtt, ull, egg, korn, oljefrø, erter, frukt, bær, poteter, grønnsaker og blomster. Det dreier seg med andre ord om tradisjonelt husdyrhold og planteproduksjon. Følgende driftsformer er med i beregningene: melkeproduksjon på kyr og geiter, produksjon av storfekjøtt på ammekyr, sauehold, produksjon av fjørfekjøtt, kombinert produksjon av korn/svin, kombinert produksjon av korn/egg, kombinert produksjon av korn/potet, ensidig kornproduksjon, veksthusproduksjon av grønnsaker og blomster, og produksjon av frukt og bær. Verdiskaping og sysselsetting for pelsdyrhold, birøkt, hjorteoppdrett og andre jordbrukstilknyttede driftsformer er ikke beregnet i dette prosjektet. Det samme er tilfelle for tilleggsnæringer og andre næringer knyttet til landbrukseiendom.

2.2 Metode og datagrunnlag

Det er hovedsakelig benyttet to datakilder som bakgrunn for beregningene. SLFs register over utbetalte produksjonstilskudd er benyttet for å finne antall bruk på kommunenivå innen forskjellige størrelsesgrupper for de enkelte driftsformer. Det er brukt data for 2005. Data fra driftsgranskingene er nyttet som grunnlag for å bestemme tall for inntekter og kostnader for de forskjellige driftsformene og størrelsesgruppene.

Det foreligger ikke pålitelige nok data fra driftsgranskingene på kommunenivå. Beregningene for den enkelte kommune er derfor gjort på bakgrunn av data for et større geografisk område, som kommunen naturlig hører til. For enkelte driftsformer har vi også styrket datagrunnlaget ved å benytte data fra aktuelle områder utenfor Møre og Romsdal. For noen driftsformer av mindre omfang har det også vært nødvendig å ty til kalkyler for å få til en noenlunde riktig tallfesting av verdiskapingen.

Beregnet tilskudd har totalt sett blitt ca. 4 prosent høyere enn det som SLF faktisk har betalt ut. Noe av denne differansen kommer av at tilskudd fra kommuner og fra FMLA i driftsgranskningene registreres sammen med tilskudd utbetalt av SLF. Videre kan noe av forklaringen være at det er gjennomsnittstall for et større område fra NILFs driftsgranskinger, som er brukt i disse beregningene. Konklusjonen må likevel være at verdiskapingsberegningene er i akseptabel nærhet av de faktiske forhold, også på kommunenivået.

2.2.1 Data fra SLFs tilskudsregister

SLFs datagrunnlag består av data fra tre telledatoer, 01.01. og 31.07. i 2005 og 01.01. i 2006. For melkekyr, melkegeiter, ammekyr, avlspurker, verpehøner, åkervekster, veksthus, frukt og bær har vi brukt tellingen 31.07.05. For vinterfôra sau er 01.01.05 den aktuelle telledatoen, og for slaktekyllinger og kalkun er brukt 01.01.06. Dette tallet er en oppgave over hvor mange kyllinger eller kalkuner som ble oppfôret og slaktet siste år. Tabell 2.1 viser hvilke telledatoer som er benyttet for å finne antall produksjonsenheter for ulike driftsformer og størrelsesgrupper.

Tabell 2.1 Data fra SLFs tilskudsregister; telledatoer, enheter og størrelsesgrupper

Driftsform	Enheter	Telldato	Størrelsesgrupper
Melk, kyr	Antall melkekyr	31.07.05	< 15 > = 15 < 20 > = 20 Samdrifter Kombinert gris/melk
Melk, geiter	Antall melkegeiter	31.07.05	
Ammekyr	Antall ammekyr	31.07.05	
Sauehold	Antall voksne sauer over 1 år + Antall sauer under 1 år	01.01.05	< 75 > = 75 < 125 > = 125
Fjørfe	Antall slaktekyllinger	01.01.06	120 000
Korn/svin	Antall avlspurker + antall ungpurker for avl (gris som ikke er på melkebruk)	31.07.05	< 40 > = 40
Korn/egg	Antall verpehøner	31.07.05	
Korn/potet	Antall daa potet	31.07.05	
Ensidig korn	Antall dekar korn på bruk som søker arealtilskudd bare på korn	31.07.05	< 200 > = 200
Grønnsaker	Antall dekar grønnsaker på friland	31.07.05	
Veksthus, grønnskaker og blomster	Antall kvm veksthus og drivbenker. Anslag fra Gartnerforbundet, fordelt på blomster og grønnsaker ihht fordeling totalt på fylkesnivå	31.07.05	
Bær	Antall dekar jordbær + Antall daa andre bær	31.07.05	
Frukt	Antal dekar frukt (epler, pærer, plommer)	31.07.05	

Vi finner antall bruk med de ulike driftsformene ved å dele antall enheter i ulike størrelsesgrupper i de ulike driftsformene på gjennomsnittsstørrelsen for driftsgranskingsbrukene i de ulike kategoriene (se for øvrig kapittel 2.2.3).

Kornproduksjon finnes delvis på bruk som bare har kornproduksjon og delvis på bruk som også har andre driftsformer, som for eksempel svinehold eller melkeproduksjon. De spesialiserte kornbrukene har vi delt i to grupper: bruk med mindre enn 200 daa korn og bruk med mer enn 200 daa korn. Arealet på disse brukene har vi satt lik totalt antall dekar korn på bruk over og under 200 dekar som søker om bare arealtilskudd til korn. For hver kommune har vi summert det beregnede kornarealet på bruk med ensidig kornproduksjon og det arealet vi har fått med via andre driftsformer (andre driftsformer som har kornproduksjon er blant annet korn/svin, korn/egg, korn/potet, i tillegg til at det er noe kornproduksjon i tilknytning til kjøttproduksjon på ammekyr og melkeproduksjon). Enkelte kommuner har da kommet ut med en for høy eller en for lav beregnet kornproduksjon. Ved så henholdsvis å trekke fra eller legge til kornproduksjon på brukene med kombinert produksjon, og å benytte beregnede kostnads-, inntekts- og resultattall fra ensidig kornproduksjon, har vi beregnet økonomitall for all kornproduksjon i den enkelte kommune. For enkelte kommuner er det mulig at verdiskapingen i ensidig kornproduksjon ikke blir helt riktig, fordi mye av verdiskapingen knyttet til kornproduksjon kan komme som en del av verdiskapingen på husdyrbruk som driver kornproduksjon. Vi mener imidlertid at vi gjennom disse tilleggsberegningene får et godt bilde av verdiskaping for de brukene som bare driver med korn. Et alternativ kunne være å ta utgangspunkt i de brukene som har korn som den viktigste driftsformen på bruket. Vi ville da kommet frem til en høyere verdiskaping for ensidig kornproduksjon, og ville ha fått mindre verdiskaping på husdyrbrukene som driver korn som en tilleggsproduksjon.

Når det gjelder veksthusarealet så har vi der tatt utgangspunkt i anslag fra Gartnerforbundet angående totalt veksthusareal i fylket¹. Gjennom SLFs tilskuddsstatistikk får vi ikke med totalt veksthusareal, da det ikke søkes om tilskudd blant annet til blomsterproduksjon. For å finne et tilnærmet veksthusareal for hver kommune har vi fordelt Gartnerforbundets anslåtte areal for hele fylket ut på kommunene, ut fra fordelingen av det arealet det er søkt om tilskudd for. Videre er det totale veksthusarealet fordelt på blomster og grønnsakproduksjon ut fra Gartnerforbundets anslåtte fordeling på fylkesnivå. Dette medfører at enkelte kommuner med liten blomsterproduksjon får noe for høy verdiskaping, mens kommuner med stor blomsterproduksjon får tilsvarende noe for lite verdiskaping, i og med at blomsterproduksjonen har en betydelig høyere verdiskaping per kvadratmeter veksthusareal. Av denne grunn har vi ikke presentert kommune-tall for henholdsvis blomster og grønnsakproduksjon i veksthus, men bare fylkestall. På kommunenivå presenteres derfor verdiskapingen i veksthus samlet.

2.2.2 Data fra NILFs driftsgranskinger og kalkyler

Tabell 2.2 viser hvilke økonomitall for ulike driftsformer og bruksstørrelser som er benyttet i beregningene. Tabellen viser også gjennomsnittlig bruksstørrelse i de ulike gruppene. Den gjennomsnittlige bruksstørrelsen er som nevnt benyttet til å finne fram til antall bruk som skal inngå i beregningene.

---

¹ E-post mottatt av Jon Laugen i Gartnerforbundet 18. april 2007.

Tabell 2.2 Data fra NILF; driftsgranskinger og kalkyler

Driftsform	Økonomitall fra driftsgranskinger og kalkyler	Størrelsesgrupper	Gj.sn. størrelse
Melk, kyr	Vestlandstall	< 15	10,8
	Vestlandstall	> = 15 < 20	17,1
	Vestlandstall	> = 20	23,6
	Tall fra Midt-Norge	Samdrifter	31,8
	Vestlandstall	Komb. gris/melk	13,8
Melk, geiter	Landstall korrigert		78,6
Ammekyr	Trøndelagstall		18,4
Sau	Landstall	< 75	64,2
	Landstall	> = 75 < 125	99,5
	Trøndelagstall	> = 125	186,4
Fjørfe	Kalkyler		120 000
Korn/svin	Landstall korrigert	> 40	19,8
	Landstall korrigert	> = 40	61,6
Korn/egg	Østlandstall korrigert		2995
Korn/potet	Tall fra Østlandet og Rogalands flatbygder, korrigert		80
Ensidig korn	Landstall korrigert	< 200	146
	Landstall korrigert	> = 200	378
Grønnsaker	Kalkyle. Vinterkål som repr.vekst (forutsatt at det er tilleggsproduksjon). Ikke faste kostn.		30
Veksthus grønnsaker	Kalkyle. Agurk som repr.vekst		1000
Veksthus blomster	Kalkyle. Pottepanter		1000
Bær	Kalkyle. Jordbær som repr.vekst (forutsatt at det er tilleggsproduksjon). Ikke faste kostn.		30
Frukt	Vestlandstall		34

Melkeproduksjon. For melkeproduksjon er det benyttet Vestlandstall fra NILFs driftsgranskinger for hele fylket. Brukene er sortert i tre størrelsesgrupper, <15 årskyr, >=15<20 årskyr og >=20 årskyr.

Kjøttproduksjon på ammekyr. Økonomidata er hentet fra NILFs driftsgranskinger for Trøndelag, og det er brukt bare én størrelsesgruppe. En del av ammekyrne er i virkeligheten på melkebruk, men fordi det er lite ammekyr med i driftsgranskingerenes tallgrunnlag for melkeproduksjon, er alt ammekuhold forutsatt å være spesialisert.

Sauhold. Bruk med sauehold er delt i tre størrelsesgrupper, <75 vinterfôra sauer (vfs), >=75 vfs <125vfs, og >=125 vfs. Økonomidata for de to minste gruppene er landstall, og for den største gruppa fra Trøndelag. Alle data fra NILFs driftsgranskinger.

Fjørfekjøtt. For produksjon av fjørfekjøtt mangler det data i driftsgranskinger. Vi har derfor tatt utgangspunkt i NILFs dekningsbidragskalkyler for slaktekylling, Vestlandet, for årene 2005/2006 (NILF, 2005). Faste kostnader er kalkulert etter oppgave over kostnad for nybygg, og etter tilsvarende kostnadsarter i andre driftsformer.

Kombinert svinehold og kornproduksjon. Økonomidata er hentet fra NILFs driftsgranskinger for Trøndelag og Østlandet. Data er korrigert når det gjelder fordeling mellom kornslag, avlingsnivå, priser og tilskudd mv. Begrunnelsen for disse korrigeringene ligger i at det dyrkes mindre bygg og mer hvete og havre på Østlandet. Avlingsnivået er høyere på Østlandet, men arealtilskuddet er lavere enn i Møre og Romsdal.

Egg- og kornproduksjon. I driftsgranskningene er det med ei gruppe bruk med kombinasjonen korn- og eggproduksjon på Østlandet. Data fra kornproduksjonen i denne gruppa er korrigert til møre-/romsdalsforhold av samme årsaker som nevnt ovenfor.

Potet- og kornproduksjon. Økonomidata er hentet fra NILFs driftsgranskinger for Østlandet, men er korrigert til møre-/romsdalsforhold med hensyn til både potet- og kornavlinger mv.

Ensidig kornproduksjon. Økonomidata er hentet fra NILFs driftsgranskinger for Trøndelag og Østlandet, og korrigert til Møre og Romsdalsforhold. Det er brukt to størrelsesgrupper, <200 dekar og >= 200 dekar.

Grønnsakproduksjon. Vi har ikke økonomidata for grønnsakproduksjon i driftsgranskningene. Vi har derfor valgt å bruke data fra NILFs dekningsbidragskalkyler for Vestlandet (NILF, 2005) med vinterkål som representantvekst. Vi har forutsatt at dyrkinga av grønnsaker foregår på bruk med andre driftsformer, og har derfor ikke tatt med faste kostnader spesielt for grønnsaker.

Veksthusproduksjon av grønnsaker. På samme måte som for grønnsakproduksjon på friland, har vi for grønnsakproduksjon i veksthus brukt data fra NILFs dekningsbidragskalkyler for Vestlandet (NILF, 2005), og har valgt agurk som representantvekst. Faste kostnader er kalkulert.

Blomsterproduksjon. Det er benyttet kalkyle for potteplanter. Kalkylen er utarbeidet av Gartnerforbundet.

Bærproduksjon. Beregningene her er gjort på samme måte som for grønnsakproduksjon, men med data fra NILFs dekningsbidragskalkyle for jordbær, Vestlandet (NILF, 2005). Som for grønnsakproduksjon, har vi ikke tatt med faste kostnader, unntatt leid arbeid til bærplukking.

2.2.3 Antall bruk i beregningene

For å finne antall bruk til beregningene, er antall enheter fra SLFs tilskudsregister delt på gjennomsnittlig bruksstørrelse på driftsgranskingsbrukene.

Statistisk Sentralbyrå (SSB, 2007a) oppgir antall jordbruksbedrifter i 2005 til 3 596 for Møre og Romsdal fylke, mens antall foretak/bedrifter som søkte om tilskudd i 2005 i følge SLF (2007b) var 3 501. En differanse på 95 foretak. Det er imidlertid rimelig å regne med at de jordbruksbedriftene som ikke søker/ikke oppnår tilskudd er små i økonomisk omfang, og at også arbeidsinnsatsen er relativt liten.

I våre beregninger har vi med 2 927 bruk. Vi har dermed kommet fram til 574 bruk mindre enn SLF har betalt ut tilskudd for. Årsaken til dette er at vi har tatt utgangspunkt i husdyrtallet og arealet for salgsvlinger som er registrert i SLFs register over produksjonstilskudd og koblet dette med økonomidata fra driftsgranskningene. Driftsgranskningene dekker kun yrkesmessig drevne bruk slik at gjennomsnittlig bruksstørrelse blir noe

større i våre beregninger enn hva som er realiteten. En hovedforskjell mellom NILFs og SLFs brukstall er derfor at vi i våre beregninger har «slått sammen» de aller minste brukene og tatt dem inn i den nærmeste størrelsesgruppen innen hver driftsform. Som eksempel finnes det ganske mange bruk med 20–30 vinterføra sauer. Dyretallet fra slike bruk er i beregningene kommet med i den minste gruppa innen sin driftsform. For sauehold vil det si gruppa med 64 vinterføra sauer. Tilsvarende gjelder for bruk som i realiteten er større enn gjennomsnittsbuket i gruppene for de største brukene i driftsgranskningene. En annen viktig forskjell er at det i virkeligheten er mer utbredt med flere driftsgreiner på samme bruk, enn det som kommer fram i våre beregninger.

I tabell 2.3 sammenlignes antall søkere hos SLF med antall bruk i NILFs beregninger.

Tabell 2.3 Antall søkere hos SLF og antall bruk i NILFs beregninger

Husdyrslag/vekst i SLFs søkerregister	Antall «søkere» til SLF	Driftsform i NILFs beregninger	Antall bruk i beregningene
Melkekyr	1 588	Kumelkproduksjon	1569
Melkegeiter	60	Geitmelkproduksjon	70
Ammekyr	386	Ammekyr	192
Vinterføra sau	1 236	Sauehold	868
Slaktekyllinger	4	Fjørfekjøtt	2
Avlspurker	61	Korn/gris	22
Verpehøner	160	Korn/egg	31
Potet	176	Korn/potet	25
Korn (bygg)	186	Ensidig korn	37
Grønnsaker på friland	46	Grønnsaker	14
Veksthus og drivb., oppvarma	14	Veksthus (gr.saker og blomster)	9 og 35
Andre veksthus og drivbenker	12	(Slått sammen med veksthus)	
Jordbær	59	Jordbær	45
Andre bær	23	(Slått samen med jordbær)	
Frukt (sum epler, pærer, plommer, moreller og kirsebær)	50		8
Sum «søkere»	4 061		
Antall bedrifter/foretak	3 501	Antall bruk i beregningene	2 927

Kilde: SLF og egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

3 Resultater for primærjordbruket

I dette kapitlet viser vi tall for omsetning (her beregnet som produksjonsinntekt), verdiskaping og sysselsetting i jordbruket på fylkesnivå, kommunenivå og for driftsformene på bruksnivå.

3.1 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting i jordbruket i fylket

Den samlede omsetningen fra jordbruket i fylket beløp seg i 2005 til i overkant av 1,8 mrd. kroner. Av dette utgjør markedsinntektene 63 prosent, og de offentlige tilskuddene 37 prosent.

Den totale verdiskapingen i jordbruket i Møre og Romsdal er beregnet til ca 700 mill. kroner i 2005. Kjesbu m.fl. (2006b) beregnet verdiskapingen i jordbruket i Nord-Trøndelag til ca 1,1 mrd. kroner i 2004, Sjelmo (2005) beregnet verdiskapingen i jordbruket i Sør-Trøndelag i 2003 til 816 mill. kroner. Lien (2004) beregnet verdiskapingen i Hedemarksjordbruket til 894 mill. kroner i 2002, og Stornes (2005) verdiskapingen i Nordland, Troms og Finnmark til sammen, til ca. 1 mrd. kroner i 2003.

Kapitalslit (avskrivninger) er beregnet til 194 mill. kroner på fylkesnivå. Hadde vi beregnet verdiskapingen som bruttoprodukt inkludert offentlige tilskudd, hadde resultatet blitt 891 mill. kroner².

Ifølge beregningene er sysselsettingen i jordbruket totalt på 3 983 årsverk á 1 845 timer, og består av sum innleid arbeid og familiens arbeid. Som grunnlag for arbeidsberegningene er det brukt tall fra de enkelte driftsformgjennomsnittene (NILFs driftsgranskinger) og fra driftsformkalkyler i beregningsgrunnlaget. I følge SSB (2007b) var den totale arbeidsinnsatsen i jordbruksbedriftene i Møre og Romsdal på 9 145 000 timeverk i 2005. Det utgjør 4 957 årsverk. Det er grunn til å tro at SSBs tall ligger nærmere virkeligheten enn det arbeidsforbruket NILF her har kommet fram til. Den viktigste årsaken til det er at vi har samlet husdyrtall og areal for de minste brukene i nærmeste størrelsesgruppe, og på den måten har «mistet» 574 bruk (se for øvrig kapittel 2.2.3). Spesielt

---

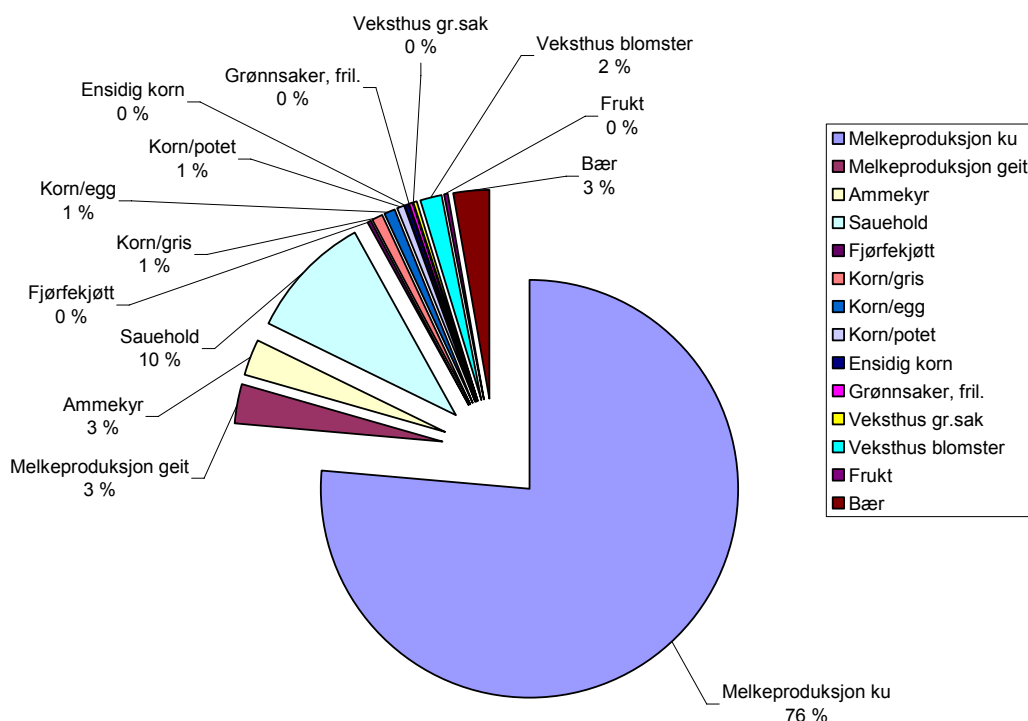
² Se kapittel 2.1 for definisjoner av nettoprodukt og bruttoprodukt

gjelder dette bruk med sau. Se tabell 2.3. I tillegg har SSB nesten 100 flere foretak med i sine undersøkelser enn antallet jordbruksbedrifter som er registrert i SLFs tilskuddsregister. Dette er for det meste små bruk, men kan også være foretak som av en eller annen grunn ikke søker om, eller er berettiget til, tilskudd til jordbruksproduksjon. Verdiskaping og sysselsetting for pelsdyrhold, birøkt, jakt og hjorteoppdrett er heller ikke med i våre beregninger.

Siden forskjellen mellom NILFs og SSBs arbeidstall spesielt skyldes forskjell i antall bruk med sauehold, vil NILFs kommunetall være sikrest for kommuner med lite eller ikke noe sauehold, og noe for lave i kommuner med mange små sauebruk.

3.1.1 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting i ulike driftsformer i fylket

Blant driftsformene er det melkeproduksjon (med tilhørende produksjon av storfekjøtt) og sauehold som er de største driftsformene både med hensyn til omsetning, verdiskaping og sysselsetting. Deretter følger frukt- og bærdryrking og produksjon av storfekjøtt på ammekyr. Se figur 3.1.

Figur 3.1 Verdiskapingen etter driftsform, i prosent av total verdiskaping i jordbruket i Møre og Romsdal

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Kumelkproduksjon er desidert størst blant driftsformene, og står alene for 76 prosent av verdiskapingen og 68 prosent av sysselsettingen i jordbruket i fylket. Det kan nevnes at i gruppa med kumelkproduksjon inngår også kombinert melkeproduksjon og svinehold. Denne gruppa står alene for nesten like stor verdiskaping som geiteholdet. Sauehold er på en klar andre plass med 10 prosent av verdiskapingen og 19 prosent av sysselsettingen. De øvrige 14 prosent av verdiskapingen og 13 prosent av sysselsettingen fordeler seg på de andre driftsformene. Mer detaljerte data om verdiskaping og sysselsetting finnes i vedlegg 2 og 3.

Tabell 3.1 viser resultater på fylkesnivå for omsetning, verdiskaping og sysselsetting etter driftsform i mill. kroner.

Tabell 3.1 Beregnet omsetning, verdiskaping og sysselsetting etter driftsform i jordbruket, Møre og Romsdal 2005 (mill. kroner og antall årsverk).

Driftsform	Omsetning mill. kroner	Verdiskaping mill. kroner	Sysselsetting i årsverk
Melkeproduksjon ku	1 321	531	2 696
Melkeproduksjon geit	43	22	112
Ammekyr	81	21	150
Sauehold	209	68	753
Fjørfekjøtt	3	0	1
Korn/gris	31	7	24
Korn/egg	31	7	31
Korn/potet	11	4	20
Ensidig korn	9	2	13
Grønnsaker, friland	5	2	18
Veksthus grønnsaker	6	1	5
Veksthus blomster	44	11	40
Frukt	4	2	12
Bær	28	19	109
Sum	1 826	697	3 983

3.1.2 Omsetningen i jordbruket på fylkesnivå, fordelt på markedsinntekter og tilskudd

I tabell 3.2 vises markedsinntekter, tilskudd og sum omsetning etter driftsform. Det er veksthus-, fjørfekjøtt- og grønnsaksproduksjonene som henter den største andelen av inntektene fra markedet, mens sauehold, melkeproduksjon på geit og kjøttproduksjon på ammekyr er mest avhengig av tilskuddene.

Tabell 3.2 Markedsinntekter, tilskudd og sum omsetning etter driftsform, Møre og Romsdal 2005, 1000 kroner

Driftsform	Andel		Andel		Sum omsetning
	Markedsinntekter	Markedsinntekter, %	Offentlige tilskudd	offentlige tilskudd, %	
Melkeproduksjon ku	851 526	64	469 717	36	1 321 243
Melkeproduksjon geit	17 078	40	25 444	60	42 522
Ammekyr	37 600	46	43 793	54	81 393
Sauehold	81 515	39	127 183	61	208 698
Fjørfekjøtt	3 253	97	109	3	3 361
Korn/gris	28 350	92	2 341	8	30 691
Korn/egg	27 651	91	2 874	9	30 525
Korn/potet	10 039	90	1 152	10	11 191
Ensidig korn	5 414	60	3 580	40	8 993
Grønnsaker, fril.	4 270	94	251	6	4 521
Veksthus	49 966	99	432	1	50 397
Frukt og bær	28 175	88	3 834	12	32 009
Sum	1 144 838	63	680 709	37	1 825 546

1) Pristilskudd på ull, grønnsaker, frukt og bær er inkludert i markedsinntektene

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

3.1.3 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting gruppert i husdyr- og plante- produksjon

Melkeproduksjonen (ku- og geitmelk), saueholdet og ammekuholdet kan sies å være grovførkrevende husdyrproduksjoner. I gruppa med kumelkproduksjon har vi også med bruk som driver kombinert melke- og svineproduksjon. Med andre ord vil vi ved en sammenslåing av brukene med grovførkrevende husdyrproduksjoner også få med noe svineproduksjon som er en kraftførkrevende husdyrproduksjon. På de fleste av disse brukene ansees imidlertid melkeproduksjon å være hovedproduksjonen. Andre kraftførkrevende husdyrproduksjoner er produksjon av fjørfekjøtt og eggproduksjon. På bruk med grovfør- og kraftførkrevende husdyrproduksjoner vil det også være noe planteproduksjon. Den viktigste planteproduksjonen er kornproduksjon, videre tar vi med grønnsakproduksjon på friland og i veksthus, blomsterproduksjon, frukt- og bærproduksjon (grøntnæringa) inn under kategorien planteproduksjon.

Når vi grupper jordbruksproduksjonene i disse gruppene, grovfør- og kraftførkrevende husdyrproduksjoner og planteproduksjon, inkl. grønntnæringa, ser vi at det er grovførkrevende husdyrproduksjoner har klart størst betydning for verdiskapingen i jordbruket i fylket. Grovførkrevende husdyrproduksjoner står for 91 prosent av omsetningen, 92 prosent av verdiskapingen og 93 prosent av sysselsettingen i jordbruket i Møre og Romsdal. Kraftførkrevende husdyrproduksjoner står for 4 prosent av omsetningen, 2 prosent av verdiskapingen og 1 prosent av sysselsettingen. Mens bruk med ren planteproduksjon, inkludert grønntnæringa, står for 6 prosent av omsetningen, 6 prosent av verdiskapinga og 5 prosent av sysselsettinga i jordbruket i Møre og Romsdal.

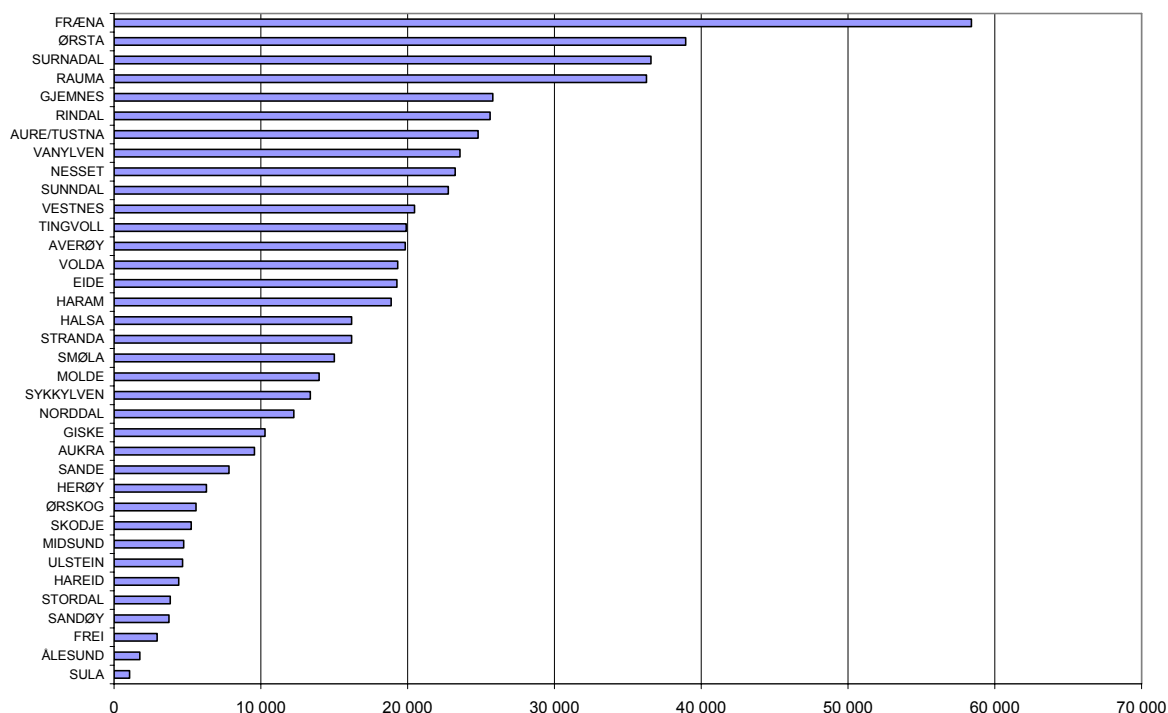
3.2 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting på kommunenivå

3.2.1 Grunnlaget for jordbruksdrift i kommunene

Grunnlaget for jordbruksdrift i kommunene i fylket er svært forskjellig. Størrelsen på jordbruksareal i drift var i følge SLF (2007b) 595 636 dekar i 2005, og arealgrunnlaget er svært forskjellig fra kommune til kommune. Mens Fræna kommune hadde 58 200 dekar i drift i 2005, hadde Sula kommune bare 1 100 dekar i drift. Se figur 3.2. Frei og Kristiansund er slått sammen og er her benevnt som Frei.

I følge driftsgranskingene for Trøndelag (NILF, 2006) lå avlingsnivået på melkebruk i fjellbygdene i Trøndelag 22 prosent lågere enn i kystbygdene i perioden 2001 til 2005. Det er liten grunn til å tro at forskjellene mellom lavereliggende og høyereliggende områder i Møre og Romsdal er særlig annerledes.

Gjennomsnittlig jordbruksareal per bruk i Møre og Romsdal var 170 dekar i følge SLF (2007b). Det er ganske nøyaktig på gjennomsnittet mellom tilsvarende areal for nabofylkene Sør-Trøndelag og Sogn og Fjordane.

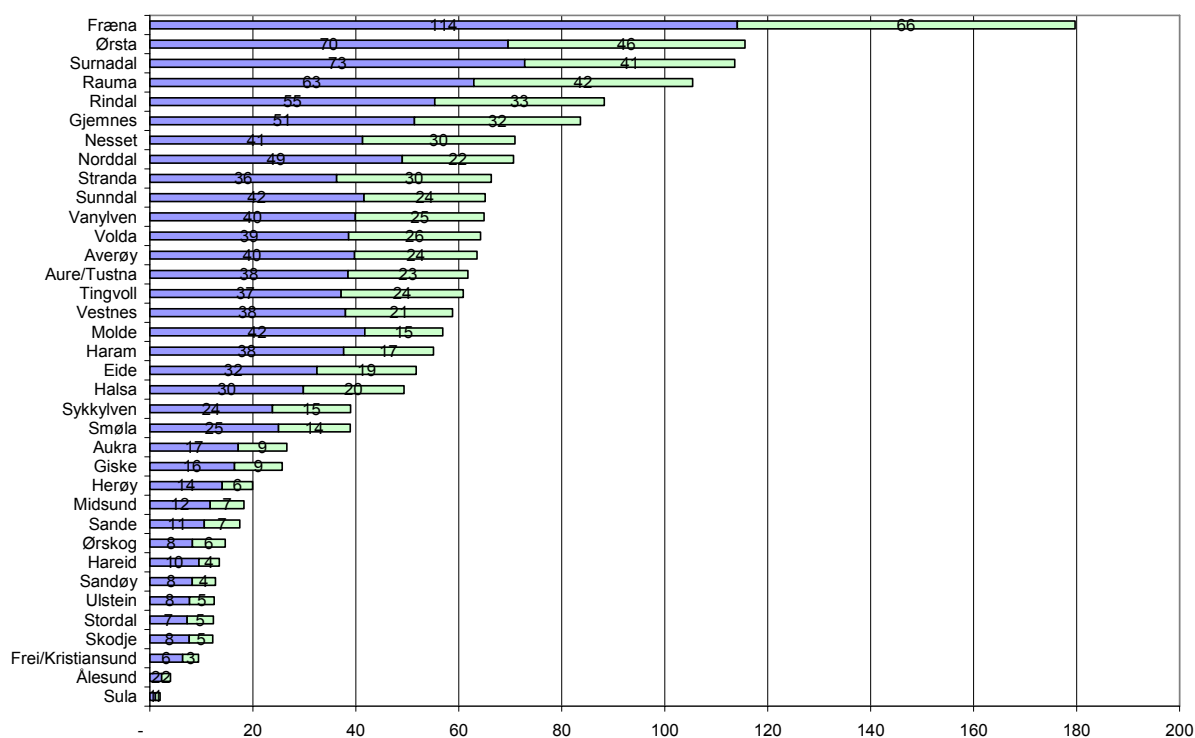

Figur 3.2 Jordbruksareal i drift i kommunene i 2005. Dekar

Kilde: Statens landbruksforvaltning

3.2.2 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting i jordbruket i kommunene

Figur 3.3 viser omsetningen i primærjordbruket kommunevis, fordelt på markedsinntekter og offentlige tilskudd. Fræna kommune står for de høyeste markedsinntektene og den høyeste omsetningen av kommunene, med Ørsta og Surnadal på de neste plassene. Ørsta har større tilskuddsandel enn Surnadal og er nest etter Fræna den kommunen i Møre og Romsdal som mottar mest offentlige tilskudd. Dette kommer i hovedsak av at Ørsta har lite av andre driftsformer enn sauehold og melkeproduksjon, mens Surnadal også har en del bruk med driftsformer med en lavere tilskuddsandel. Se for øvrig vedlegg 1–6 som inneholder mer detaljerte tall for de ulike driftsformene.

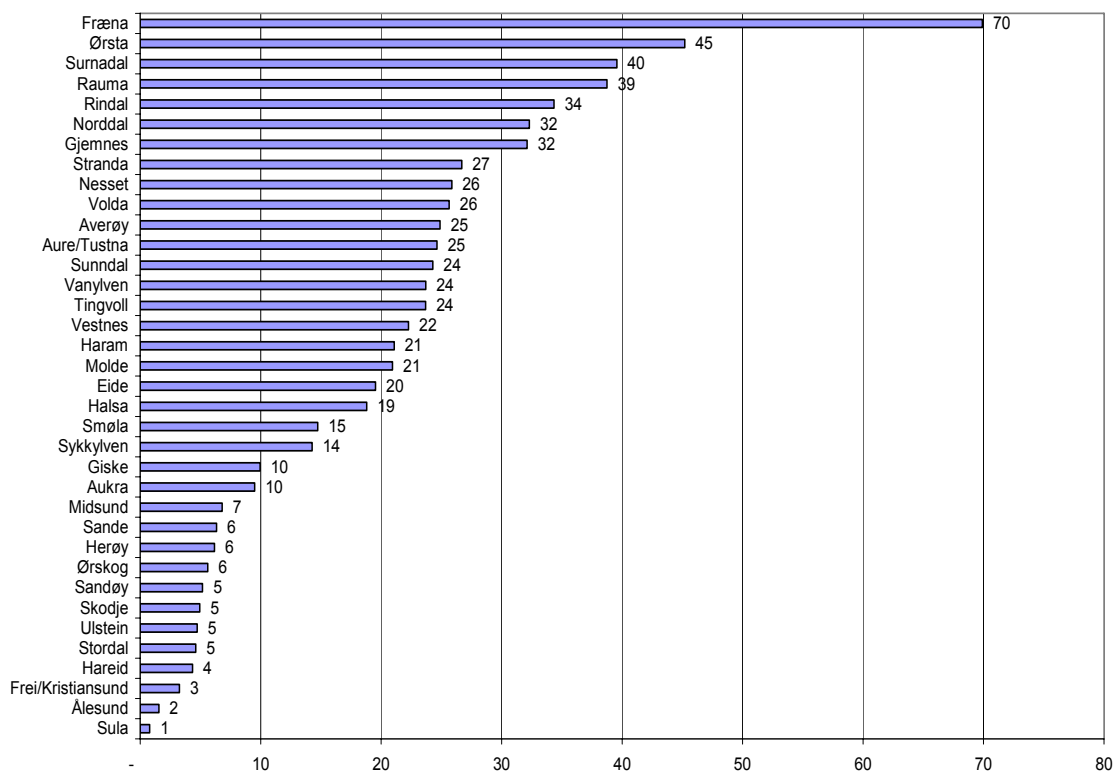
Figur 3.3 Markedsinntekter, offentlige tilskudd og sum omsetning (markedsinntekter + offentlige tilskudd) etter kommune. Mill. kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Siden tilskuddsnivået er forskjellig for ulike driftsformer og bruksomfang, er tilskuddsnivået også ulikt for de forskjellige kommunene. Mens offentlige tilskudd i Ålesund og Hareid ligger under 30 prosent av omsetningen, ligger Aukra, Tingvoll, Frei/Kristiansund, Midsund, Giske og Halsa over 40 prosent i tilskuddsandel.

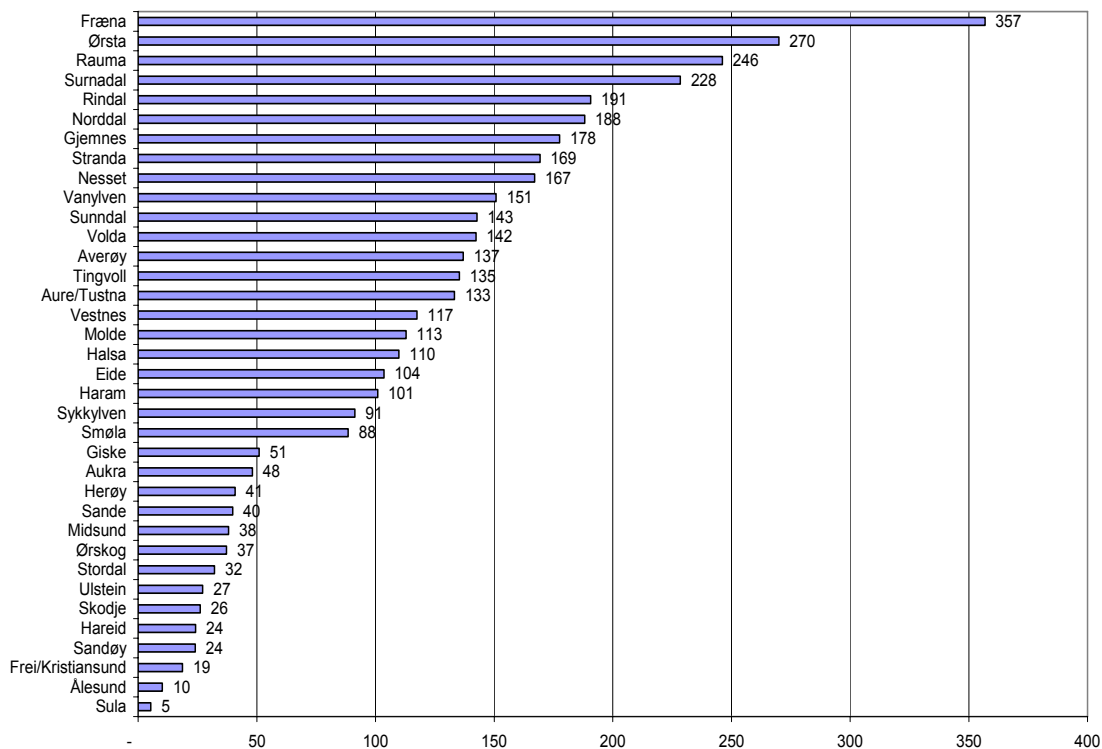
I figur 3.4 er det en oversikt over total verdiskaping, og i figur 3.5 en oversikt over total sysselsetting i primærjordbruket i de enkelte kommunene. Fræna er den største jordbrukskommunen målt i verdiskaping, jordbruksareal og sysselsetting, med en verdiskaping på 70 mill. kroner fordelt på 357 årsverk. Ørsta er nest størst med en verdiskaping på 45 mill. kroner fordelt på 270 årsverk og Surnadal nr 3 med 40 mill. kroner fordelt på 228 årsverk. Sula, Ålesund og Frei/Kristiansund er de 3 minste jordbrukskommunene målt etter verdiskaping og sysselsetting. Som nevnt i kapittel 3.1 er det grunn til å tro at våre beregninger viser noe lavere sysselsettingstall enn hva som er realiteten. Dette er spesielt merkbart i kommuner med mange små sauebruk.

Figur 3.4 Verdiskaping i jordbruket etter kommune. Mill. kroner

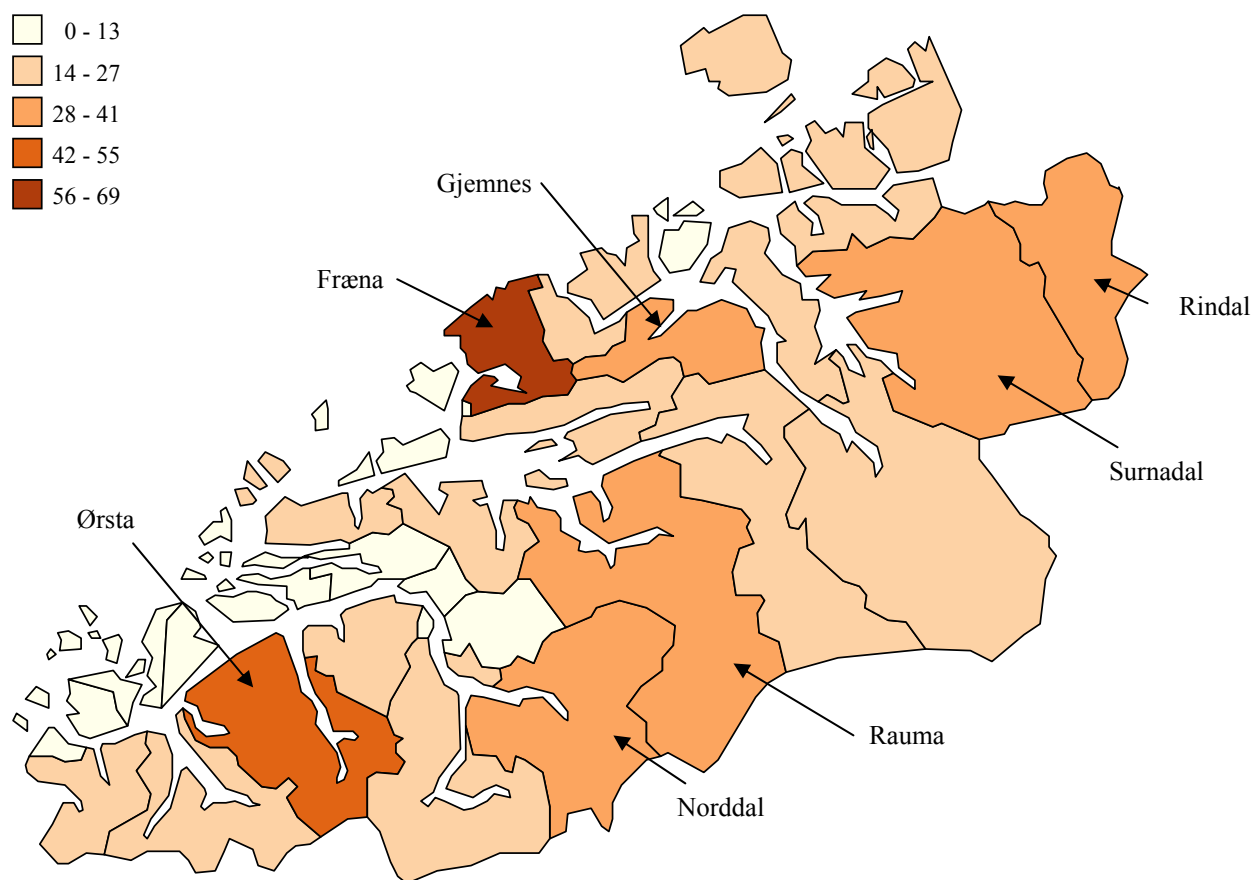
Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Figur 3.5 Sysselsetting i jordbruket etter kommune. Antall årsverk

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Figur 3.6 synliggjør fordeling av verdiskaping i jordbruket i de ulike kommunene i Møre og Romsdal. Vi ser at verdiskapingen i jordbruket er godt fordelt over hele fylket, men at flere av kystkommunene, spesielt på Sunnmøre har liten verdiskaping i jordbruket.

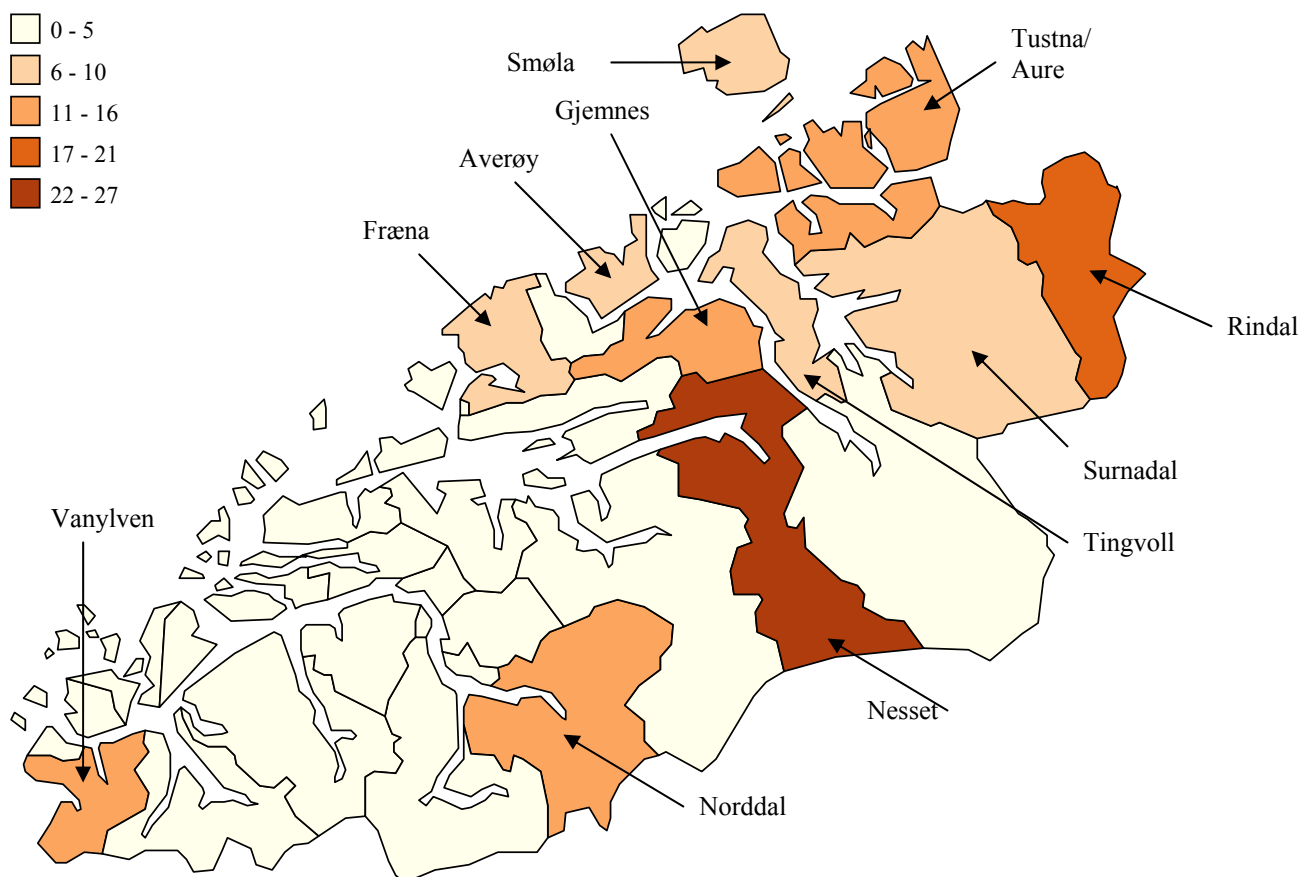

Figur 3.6 Verdiskapingen i jordbruket i Møre og Romsdal, etter kommune, mill. kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

3.2.3 Sysselsetting i jordbruket i forhold til total sysselsetting i kommunene

I følge SSB (2007c) utgjorde antall sysselsatte i primærjordbruket, inkludert jakt og viltstell, 3 prosent av totalt antall sysselsatte i Møre og Romsdal i 4. kvartal 2005. Sysselsettingen varierer mye fra kommune til kommune. Mens sysselsettingen i primærjordbruket i Nesset kommune stod for hele 28 prosent av den totale sysselsettingen i kommunen, var det bare 6 kommuner i tillegg hvor jordbrukets andel lå over 10 prosent. I andre enden av skalaen var det 7 kommuner der sysselsettingen i jordbruket utgjorde mindre enn 1 prosent av den totale sysselsettingen. Sysselsettingen i jordbruket har størst betydning i nord-delen av fylket. Se for øvrig tabell 3.3 og figur 3.7.

Figur 3.7 Sysselsetting i jordbruket i prosent av all sysselsetting i kommunen

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Når vi sammenligner verdiskapingen i jordbruket (i kroner) i de enkelte kommunene (figur 3.6), med jordbrukets andel av sysselsettingen i kommunene figur 3.7), ser vi to bilder som er svært forskjellige. Næringslivet i fylket er sammensatt. Mens det i mange fylker er slik at sysselsettingen i jordbruket utgjør en relativt stor andel av den totale sysselsettingen i de små kommunene, er bildet langt fra entydig slik i Møre og Romsdal. Folkerike kommuner, som Ørsta, Fræna og Volda har også en relativt høy andel av sysselsatte i jordbruket. Motsatt har små kommuner som Stordal, Sandøy og Sande en relativt lav andel sysselsatte i jordbruket.

3.2.4 Verdiskapingen i jordbruket per innbygger i kommunene

Verdiskapingen i jordbruket per innbygger i kommunene korrelerer naturlig nok ganske bra med jordbrukets andel av sysselsettingen. Norddal har høyest verdiskaping per innbygger og Ålesund klart lavest verdiskaping i jordbruket per innbygger. Både Halse, Rindal, Gjemnes og Norddal har høyere verdiskaping i jordbruket per innbygger enn Nesset, som har størst andel av antall sysselsatte i jordbruket.

Tabell 3.3 Verdiskapingen i primærjordbruket per innbygger i kommunene, kroner

Kommune	Innbyggertall i 2005	Syssetsetting i jordbruket, % av total syssetsetting i kommunen	Verdiskaping i jordbruket, kroner per innbygger i kommunen
Møre og Romsdal	244 689	3,0	2 848
Molde	24 124	0,6	868
Ålesund	40 295	0,1	39
Vanylven	3 693	11,0	6 421
Sande	2 576	2,9	2 461
Herøy	8 386	1,0	736
Ulstein	6 795	0,7	696
Hareid	4 658	0,9	931
Volda	8 351	5,2	3 072
Ørsta	10 233	5,0	4 417
Ørskog	2 121	4,1	2 642
Norrdal	1 817	16,4	17 778
Stranda	4 605	4,9	5 795
Stordal	1 007	3,2	4 584
Sykkylven	7 446	1,6	1 916
Skodje	3 597	1,8	1 372
Sula	7 453	0,5	107
Giske	6 591	1,9	1 511
Haram	8 715	2,5	2 419
Vestnes	6 390	3,3	3 485
Rauma	7 336	5,9	5 281
Nesset	3 181	27,5	8 130
Midsund	1 939	4,8	3 506
Sandøy	1 274	3,0	4 065
Aukra	3 050	3,5	3 116
Fræna	9 023	6,9	7 746
Eide	3 304	4,3	5 913
Averøy	5 448	7,8	4 570
Frei/Kristiansund	22 327	0,0	146
Gjemnes	2 700	16,2	11 897
Tingvoll	3 105	9,5	7 627
Sunndal	7 370	4,9	3 296
Surnadal	6 160	7,9	6 422
Rindal	2 101	19,9	16 343
Halsa	1 697	15,6	11 080
Smøla	2 195	8,0	6 715
Aure	3 626	11,0	6 795

Kilde: SSB og egne beregninger på grunnlag av data fra SSB, SLF og NILF

3.2.5 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting per dekar i kommunene

Grunnlaget for jordbruksdrift med hensyn til størrelsen på jordbruksarealet gir sterke føringer for mulighetene knyttet til både omsetning, verdiskaping og sysselsetting. Det er imidlertid flere forhold som spiller en rolle i forhold til hvor stor omsetning, verdiskaping og sysselsetting jordbruksarealet genererer. Kvaliteten på jorda, arrondering, bruksstruktur, klimaforhold, produksjonsform og bondens dyktighet er noen forhold som virker inn. Vår modell tar ikke hensyn til alle nevnte faktorer ovenfor på kommunenivået da det er de samme økonomitallene som danner grunnlaget for beregningene i alle kommunene. Tabell 3.4 nedenfor gir imidlertid et bilde på hvordan sammensetningen av de ulike driftsformene virker inn på omsetning, verdiskaping og sysselsetting per dekar i de ulike kommunene.

Vi ser at Norddal har både høyest omsetning, verdiskaping og sysselsetting per dekar, noe som kommer av produksjonssammensetningen i kommunene og den store bærproduksjonen Norddal er kjent for. Ellers kan det være verdt å merke seg at det ikke er bare produksjonssammensetningen som avgjør hvor stor verdiskaping en får ut av hvert dekar. Stranda kommune har mye melkeproduksjon og sauehold, men oppnår likevel en relativt høy omsetning, verdiskaping og sysselsetting per dekar sett i forhold til de andre kommunene. Tabell 3.4 sier noe om hvor mye en får ut av jordbruksarealet i den enkelte kommune. For en nærmere analyse av utnyttelsen av landbruksressursene kunne en se nærmere på hvilke beitearealer som kommer i tillegg til det dyrkede arealet i kommunene.

Tabell 3.4 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting per dekar i kommunen (kroner)

Kommune	Omsetning per dekar i kroner	Verdiskaping per dekar i kroner	Sysselsetting per dekar i timer
Møre og Romsdal	3 080	1 176	12
Molde	4 068	1 499	15
Ålesund	2 259	882	11
Vanylven	2 754	1 006	12
Sande	2 232	810	9
Herøy	3 172	980	12
Ulstein	2 669	1 011	11
Hareid	3 063	985	10
Volda	3 323	1 327	14
Ørsta	2 967	1 161	13
Ørskog	2 614	1 002	12
Norrdal	5 769	2 638	28
Stranda	4 099	1 649	19
Stordal	3 215	1 205	15
Sykkylven	2 913	1 067	13
Skodje	2 329	940	9
Sula	1 850	749	9
Giske	2 498	968	9
Haram	2 917	1 117	10
Vestnes	2 871	1 088	11
Rauma	2 906	1 068	13
Neset	3 051	1 113	13
Midsund	3 850	1 433	15
Sandøy	3 398	1 382	12
Aukra	2 780	993	9
Fræna	3 076	1 197	11
Eide	2 686	1 014	10
Averøy	3 202	1 255	13
Fei/Kristiansund	3 204	1 106	12
Gjemnes	3 241	1 245	13
Tingvoll	3 057	1 190	13
Sunnadal	2 861	1 066	12
Surnadal	3 106	1 082	12
Rindal	3 446	1 340	14
Halsa	3 049	1 162	13
Smøla	2 594	982	11
Aure/Tustna	2 491	993	10

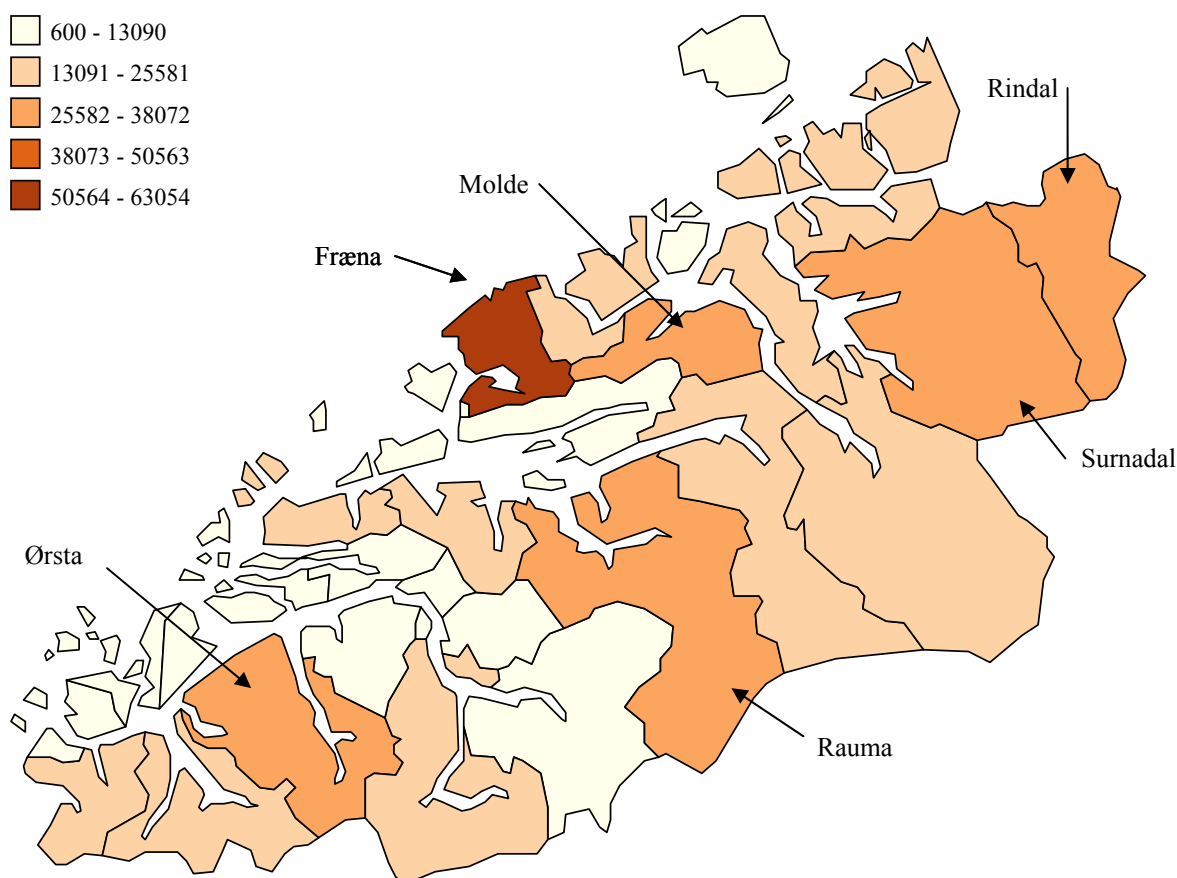
Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

3.3 Verdiskaping og sysselsetting etter driftsform kommunevis

Her følger en oversikt over den geografiske fordelingen av de driftsformene med høyest verdiskaping i jordbruket i Møre og Romsdal. Verdiskapingen knyttet til følgende produksjoner presenteres; kumelkproduksjon, geitemelkproduksjon, kombinert korn- og svinproduksjon, kombinert korn- og potetproduksjon, kombinert korn- og eggproduksjon, sauehold, produksjon av kjøtt fra ammeku, ensidig kornproduksjon og veksthus-, grønnsak- og bærproduksjon.

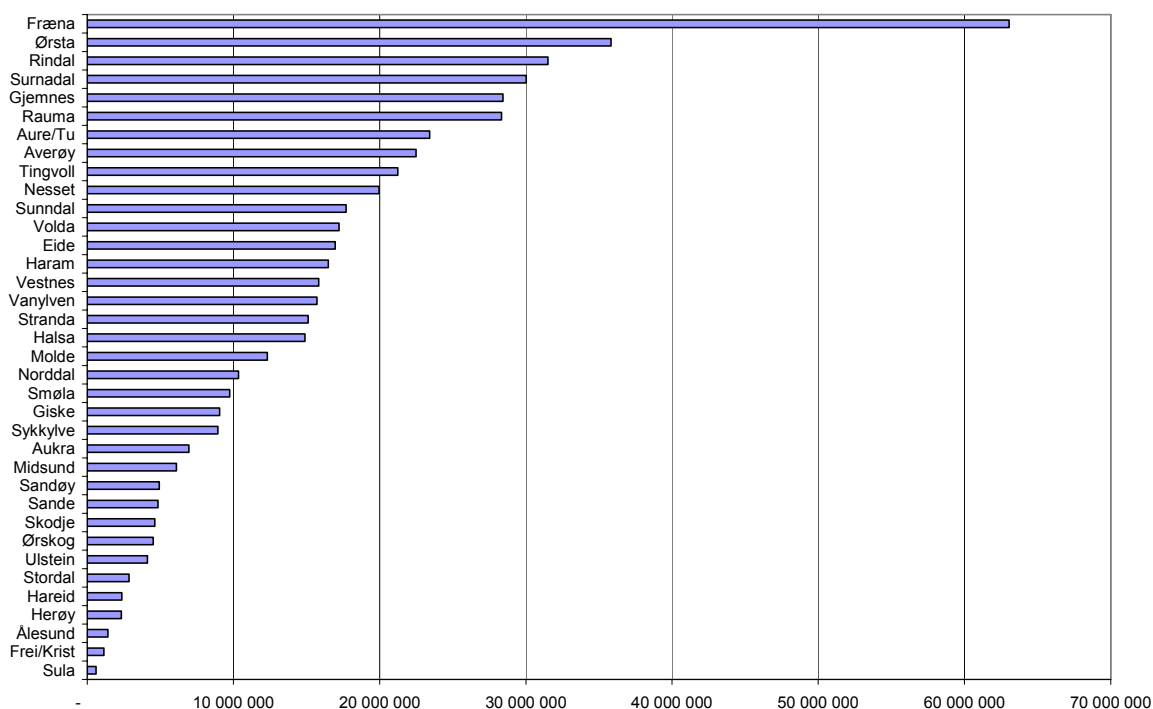
3.3.1 Melkeproduksjon ku

I følge SLF (2007c) var det 1 588 melkebruk som søkte om tilskudd i Møre og Romsdal i 2005. Disse brukene stod i følge våre beregninger for en verdiskaping på 531 mill. kroner, med en sysselsetting på 2 696 årsverk. Av dette utgjør melkeproduksjon i kombinasjon med svinhold en verdiskaping på 18 mill. kroner og en sysselsetting på 80 årsverk. Melkeproduksjonen i samdrifter utgjør en verdiskaping på 82 mill. kroner og en sysselsetting på 274 årsverk. Kumelkproduksjon står alene for ca. 76 prosent av verdiskapingen i jordbruket i Møre og Romsdal. Kumelkproduksjonen er godt spredt utover hele fylket. Se figur 3.8. og figur 3.9. Fræna har den klart største melkeproduksjonen av kommunene i Møre og Romsdal med en verdiskaping på ca 63 mill. kroner. Melkeproduksjon er den viktigste verdiskaperen i jordbruket i alle kommuner. Til og med i Norddal er melkeproduksjonen den største verdiskaperen, større enn bærproduksjonen som er omfangsrik der.

Figur 3.8 Verdiskapingen i melkeproduksjon (kumelk), geografisk fordeling, 1000 kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

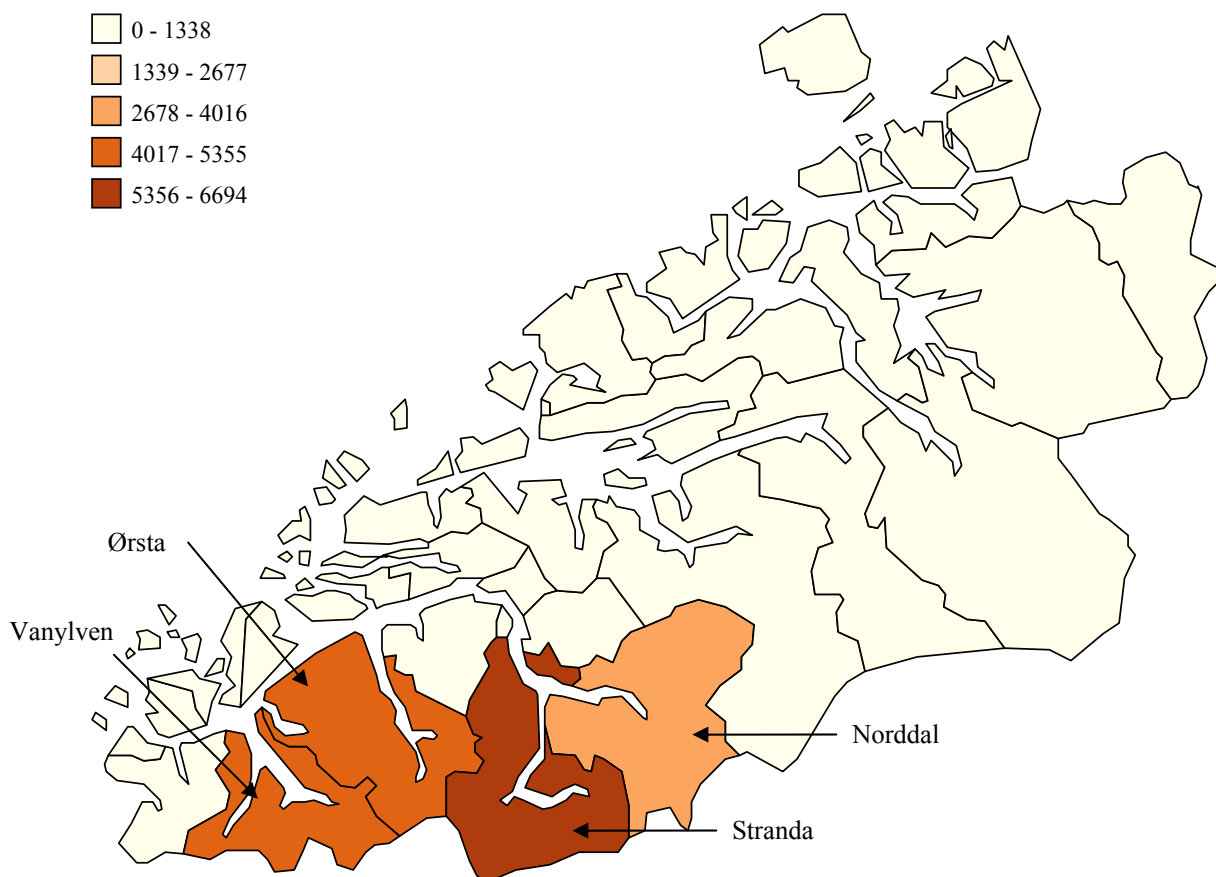
Figur 3.9 Verdiskapingen i melkeproduksjon (kumelk) etter kommune. Kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

3.3.2 Melkeproduksjon geit

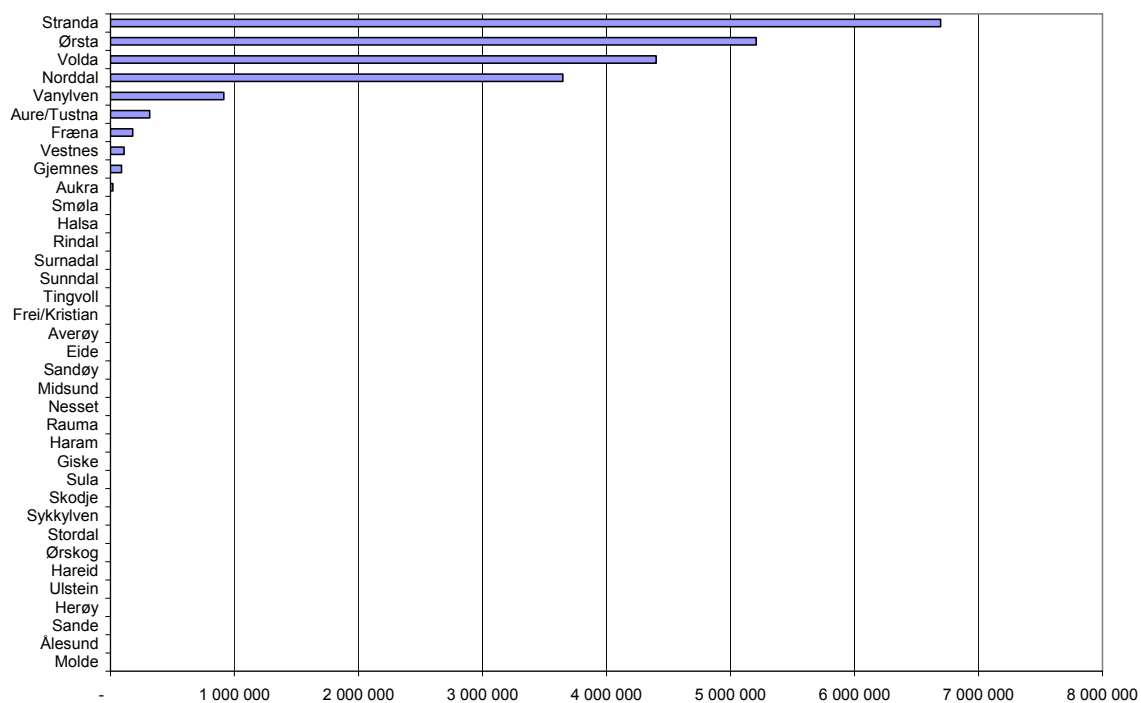
Stranda, Ørsta, Volda og Norddal står for ca 92 prosent av verdiskapingen i geiteholdet og utgjør en rimelig klart avgrenset produksjonsklynge. Kommunene Vanylven, Aure/Tustna, Fræna, Vestnes og Gjemnes har også litt geitehold. Se figur 3.10. Totalt sett står geiteholdet for en verdiskaping på ca 22 mill. kroner, noe som utgjør ca 3 prosent av total verdiskaping i jordbruket i Møre og Romsdal. Geiteholdet krever 112 årsverk. Til sammenligning generer ammekuholdet 150 årsverk og saueholdet 753 årsverk.

Figur 3.10 Verdiskapingen i geitemelkeproduksjon, geografisk fordeling, 1000 kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

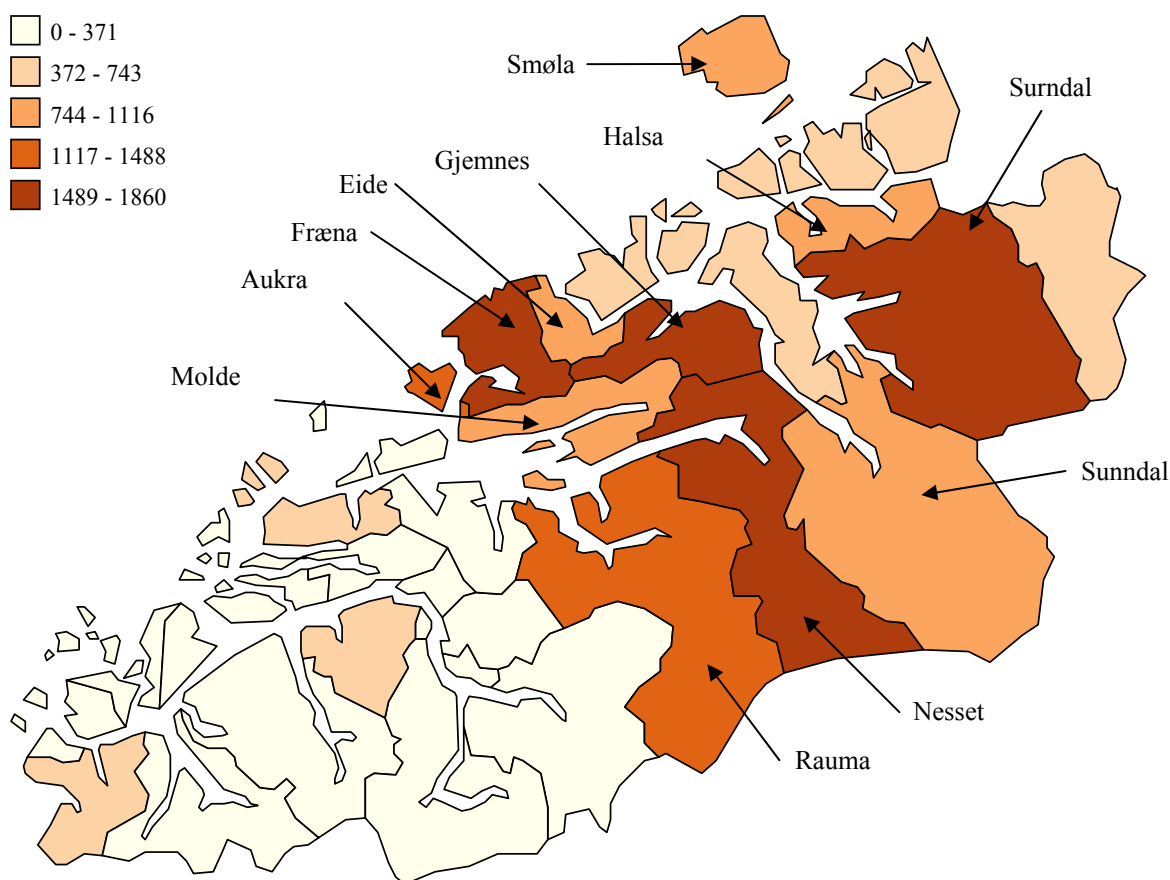

Figur 3.11 Verdiskapingen i geitemelkeproduksjon etter kommune. Kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

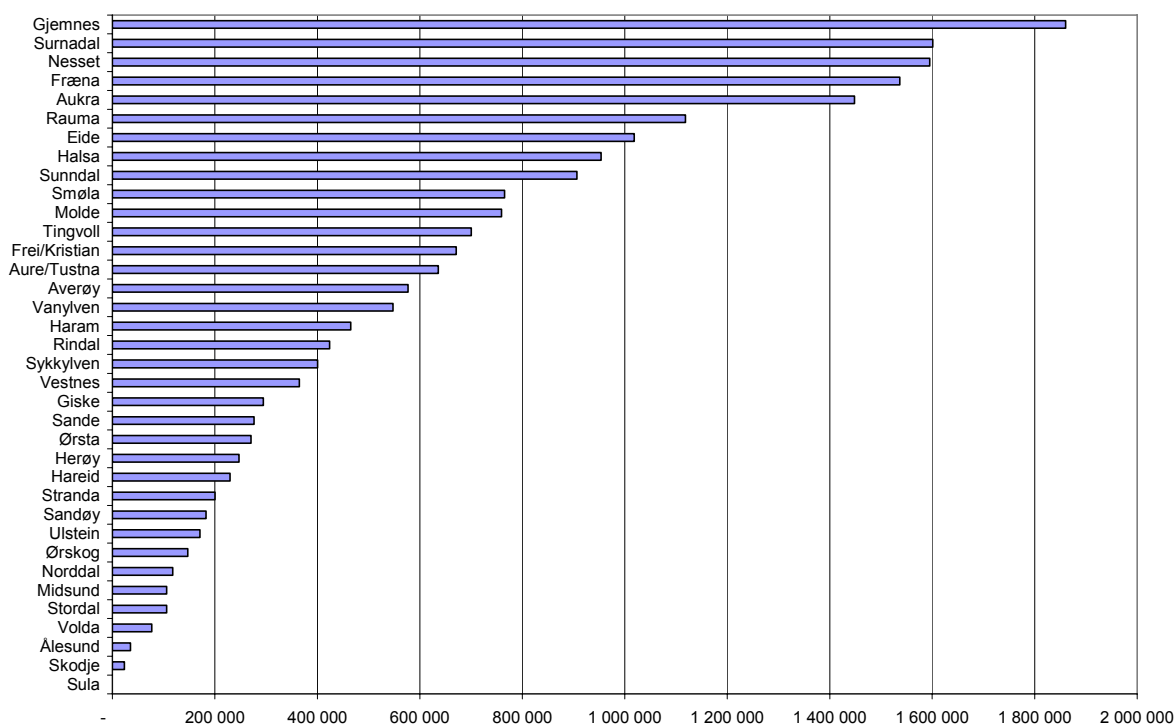
3.3.3 Produksjon av storfekjøtt på ammekyr

Ammekuproduksjonen står også for ca. 3 prosent av verdiskapingen i jordbruket i fylket. Ut fra figur 3.12 kan vi se at det er i norddelen av fylket at ammekuhold er mest utbredt. Store melkeproduksjonskommuner har også høy verdiskaping i ammekuholdet. Se figur 3.13. Verdiskapingen i ammekuholdet er beregnet til 21 mill. kroner og sysselsettingen til 150 årsverk. I beregningene er ammekyr samlet på 192 bruk med spesialisert ammekuhold. En god del av ammekyrne finnes imidlertid i realiteten på melkebruk. Vi har ikke sett på fordelingen mellom kombinert melkeproduksjon/ammekuhold og spesialisert ammekuhold. En del av verdiskapingen fra ammekuhold kan altså ha kommet med både under melkeproduksjon og spesialisert ammekuhold. Dette utgjør sannsynligvis så lite at det ikke forstyrrer beregningene i særlig grad.

Figur 3.12 Verdiskapingen i ammekuhold, geografisk fordelt, i 1000. kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

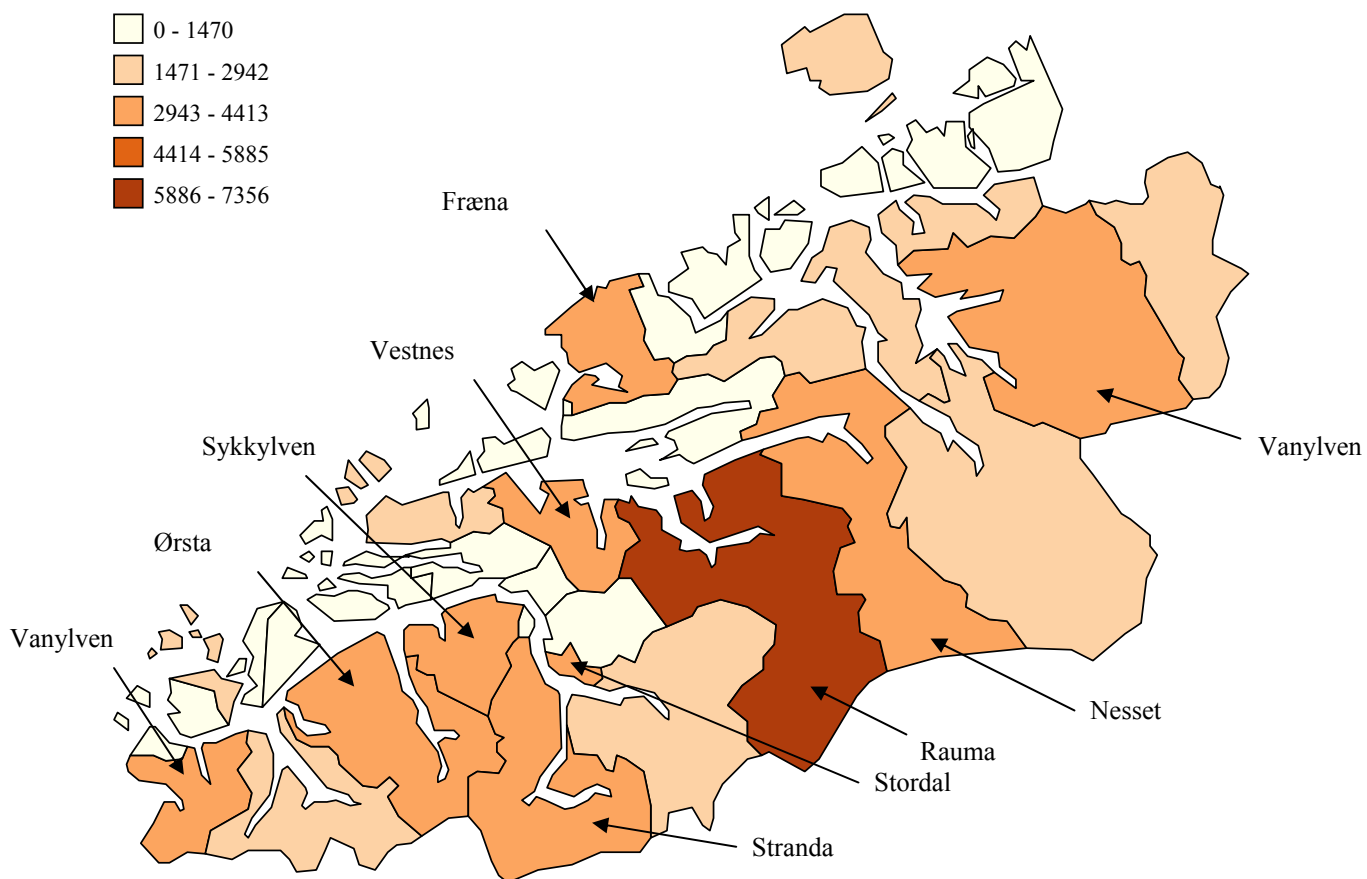

Figur 3.13 Verdiskapingen i ammekuhold etter kommune. Kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

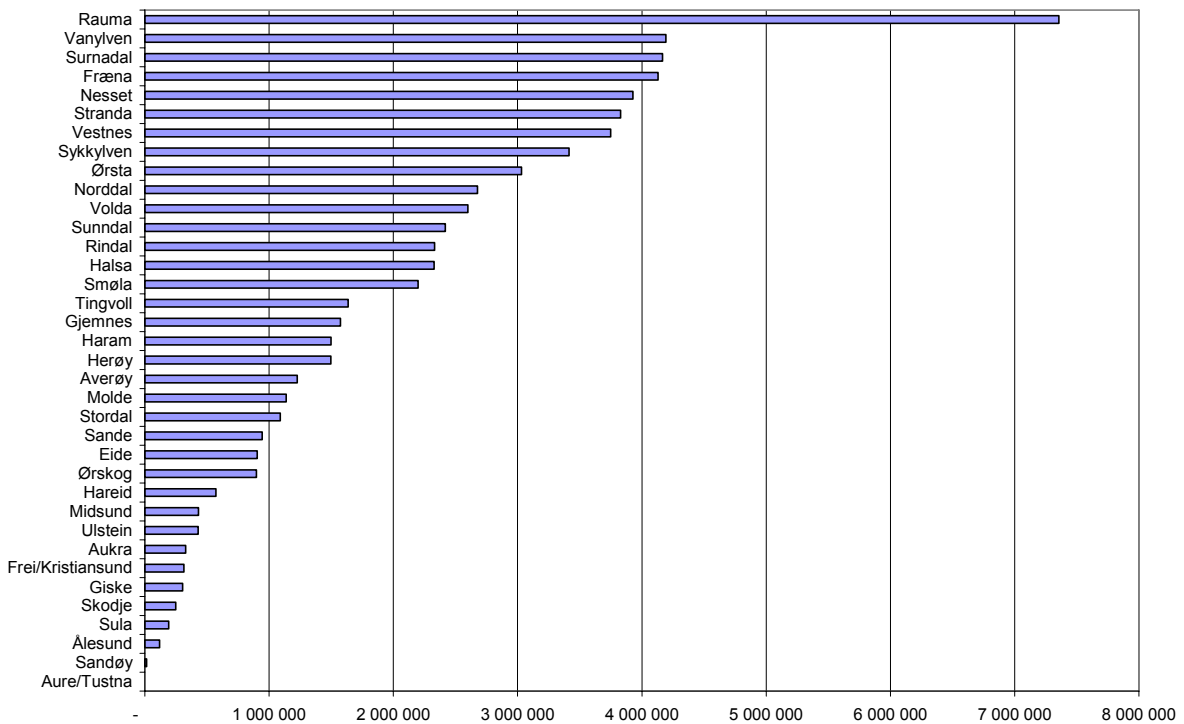
3.3.4 Sauehold

Saueholdet er nest etter melkeproduksjonen den viktigste verdiskaper og sysselsetter i jordbruket i Møre og Romsdal. Verdiskapingen i saueholdet er beregnet til 68 mill. kroner i fylket. Arbeidsinnsatsen er beregnet til 753 årsverk. Som nevnt i kapittel 2.2.3 og kapittel 3.10 er det grunn til å tro at våre beregninger for saueholdet gir noe for lav sysselsetting. Det er mange små sauebruk i Møre og Romsdal. En del av saueholdet foregår også i kombinasjon med andre produksjoner, spesielt melkeproduksjon. Saueholdet er spredt utover stort sett hele fylket, men kystkommunene har forholdsvis lite sauehold. Rauma er den kommunen som har mest sau. Vanylven, Ørsta, Stranda, Sykkylven, Vestnes, Neset, Fræna og Surnadal har også en god del sau. Se figur 3.14 og figur 3.15.

Figur 3.14 Verdiskapingen i saueholdet, geografisk fordeling, i 1000 kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

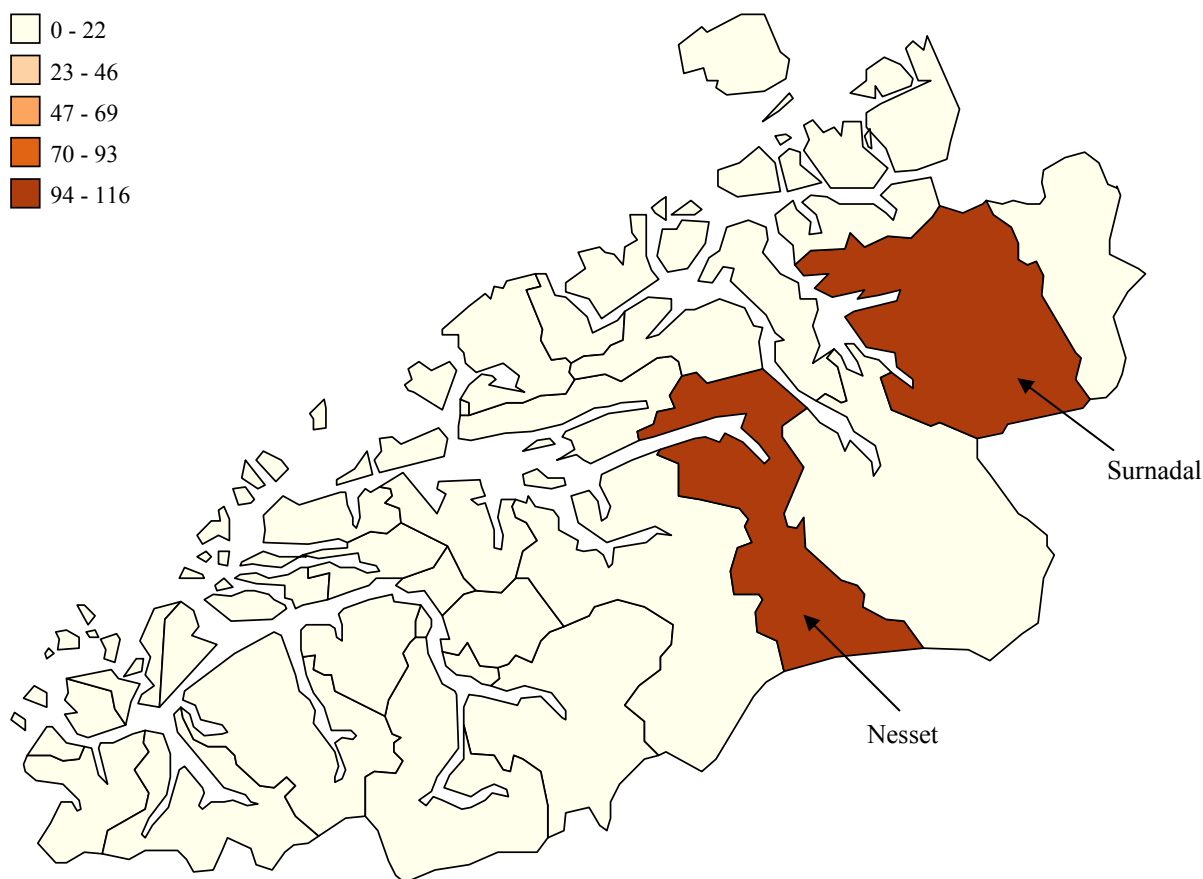

Figur 3.15 Verdiskapingen i sauehold etter kommune. Kroner

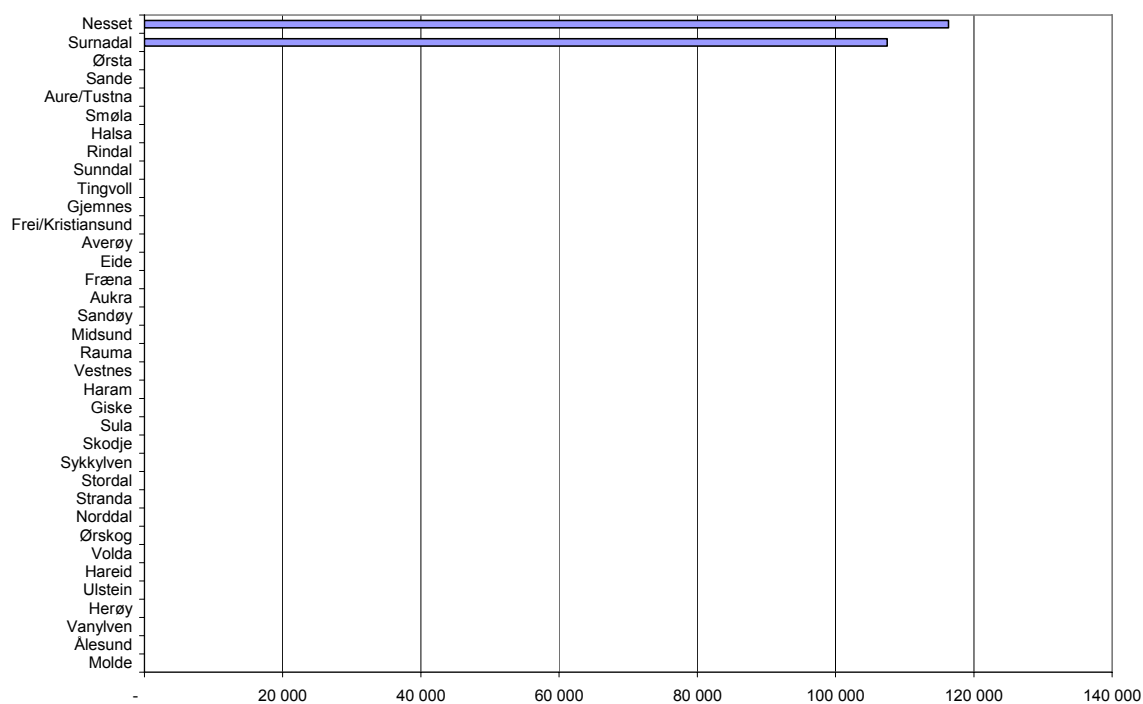
Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

3.3.5 Produksjon av fjørfekjøtt

Det er veldig lite produksjon av fjørfekjøtt i Møre og Romsdal. Kun Nesset og Surnadal har litt produksjon av fjørfekjøtt. I begge trøndelagsfylkene er det offensiv satsing innen kylling. I Møre og Romsdal har satsingen gått mer i retning av eggproduksjon. Se for øvrig figur 3.16 og 3.17.

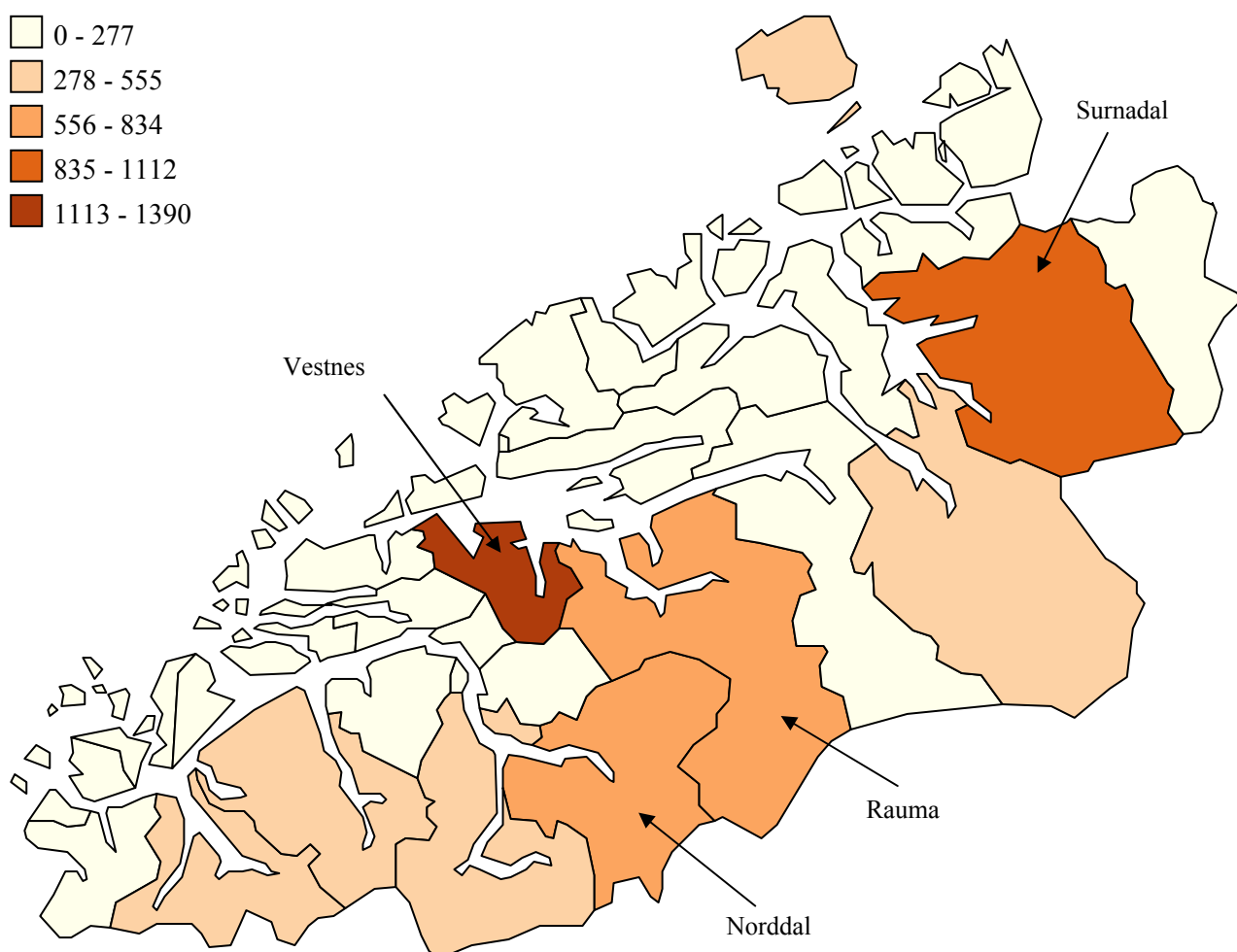
Figur 3.16 Verdiskapingen i produksjon av fjørfekjøtt, geografisk fordelt, 1000 kroner

Figur 3.17 Verdiskapingen i produksjon av fjørfekjøtt, etter kommune. Kroner

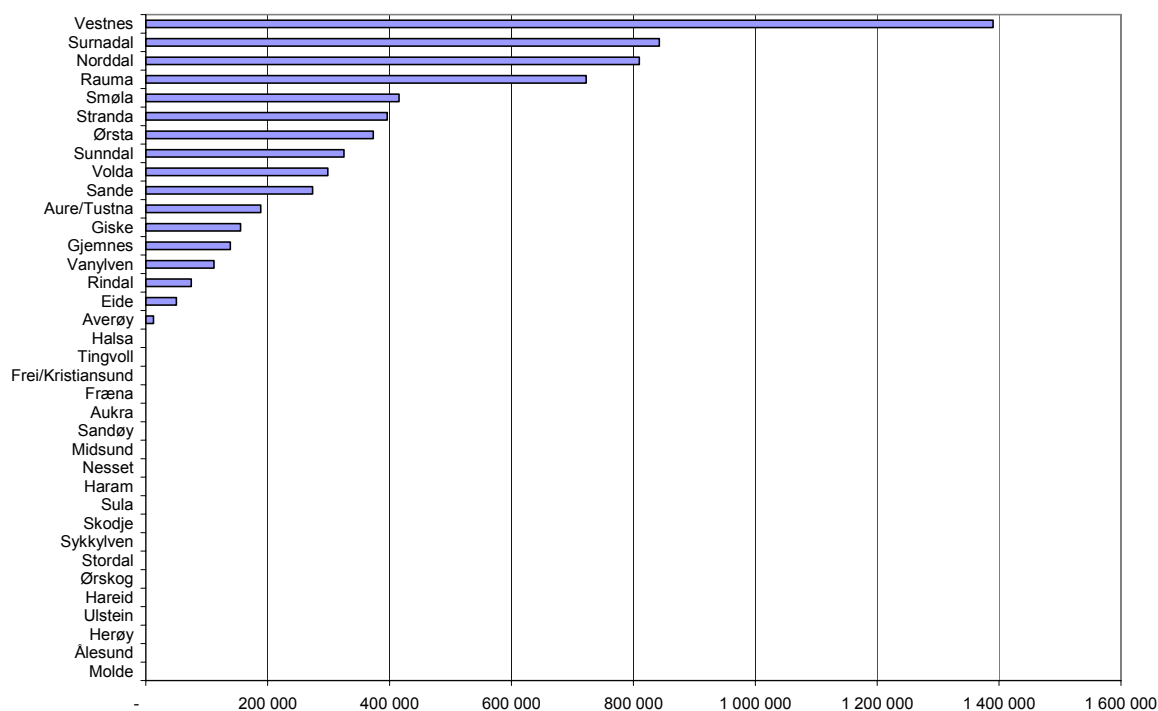
3.3.6 Kombinert korn- og svineproduksjon

I våre beregninger er det forutsatt at svineholdet drives i kombinasjon med kornproduksjon. En god del svineholdet i Møre og Romsdal drives imidlertid i kombinasjon med melkeproduksjon. En god del av verdiskapingen fra svinehold i Møre og Romsdal kommer derfor sammen med verdiskapingen i kumelkproduksjonen, se for øvrig kapittel 3.3.1. I 2005 var ca. 35 prosent av avlsgrisen lokalisert på bruk som også drev melkeproduksjon. Hele 59 prosent av levert slaktegris kom i følge SLFs produksjonstilskuddsregister fra bruk som også drev med melkeproduksjon. Som vi ser av figur 3.18 og figur 3.19 er det Vestnes, Surnadal, Norddal og Rauma som står for størst verdiskaping i kombinert korn- og svineproduksjon som til sammen står for en verdiskaping på i underkant av 7 mill. kroner for hele fylket.

Figur 3.18 Verdiskapingen i kombinert korn- og svineproduksjon, geografisk fordelt, i 1000 kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

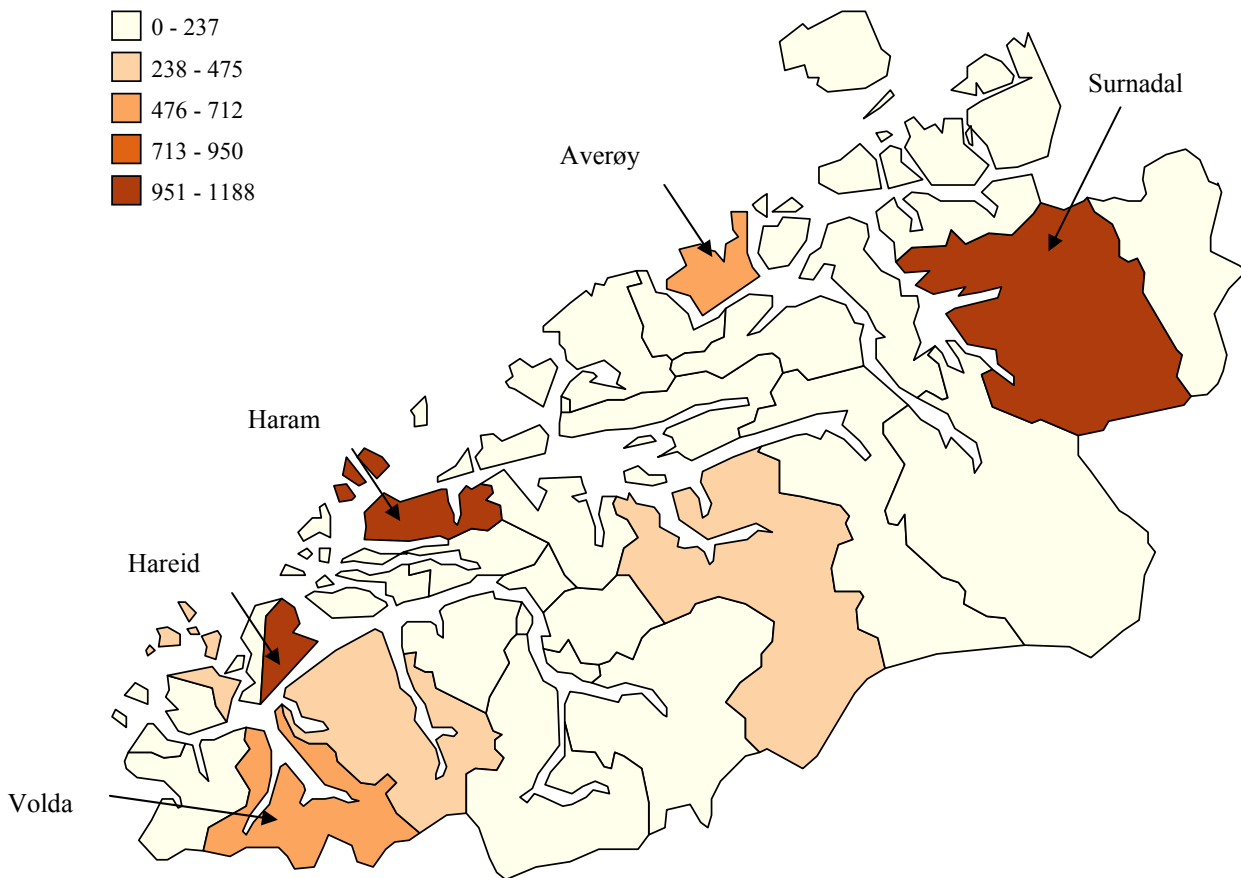
Figur 3.19 Verdiskapingen i kombinert svinehold og kornproduksjon, etter kommune. Mill. kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

3.3.7 Kombinert korn- og eggproduksjon

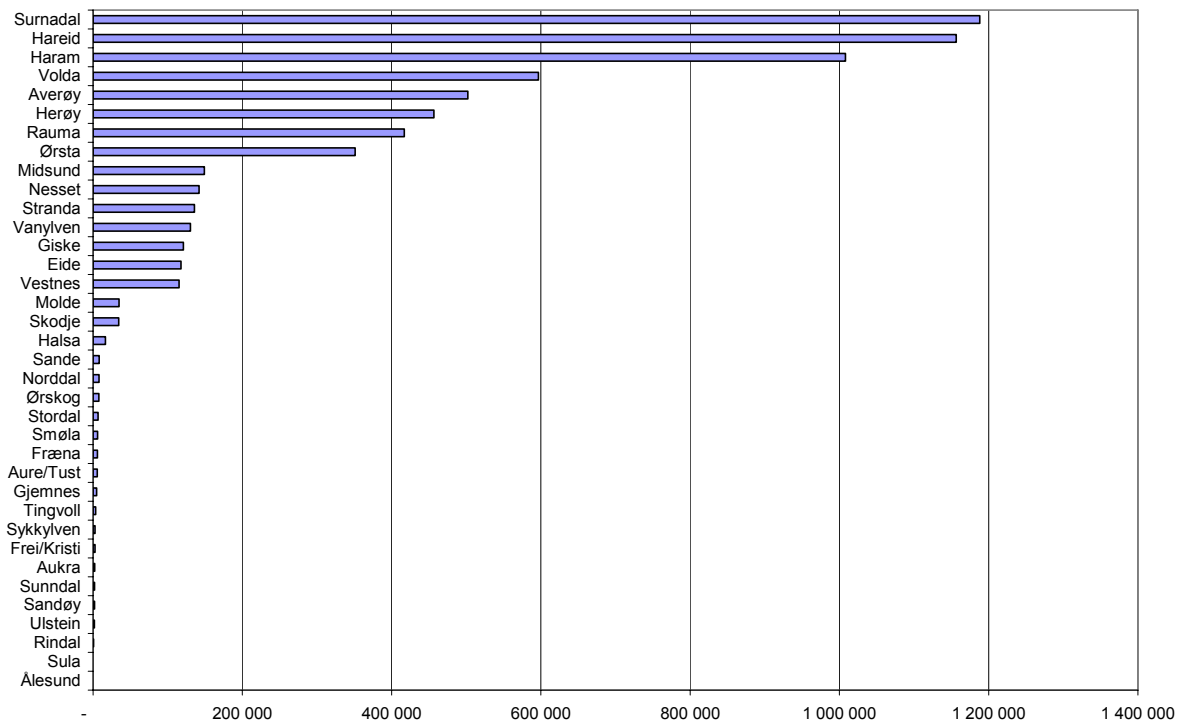
I beregningene er det forutsatt at eggproduksjonen foregår i kombinasjon med kornproduksjon. En del av eggproduksjonen foregår imidlertid i realiteten i kombinasjon med andre produksjoner, blant annet melkeproduksjon. I driftsgranskingene har vi imidlertid ikke økonomidata for andre kombinasjoner enn korn og egg. For Møre og Romsdal er verdiskapingen i denne produksjonen beregnet til 6,7 mill. kroner. Sysselsettingen er beregnet til 31 årsverk. De senere årene har flere i fylket bygd ut for eggproduksjon, slik at det har skjedd en del fra 2005 og fram til i dag som tilsier at både verdiskaping og sysselsetting fra eggproduksjonen er noe høyere enn dette i dag. Eggproduksjonen er spredt ut over flere kommuner, men Hareid, Haram og Surnadal utmerker seg med størst produksjon. Figur 3.20 og 3.21 viser verdiskapingen kommunevis.

Figur 3.20 Verdiskapingen i kombinert korn- og eggproduksjon, geografisk fordelt, i 1000 kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

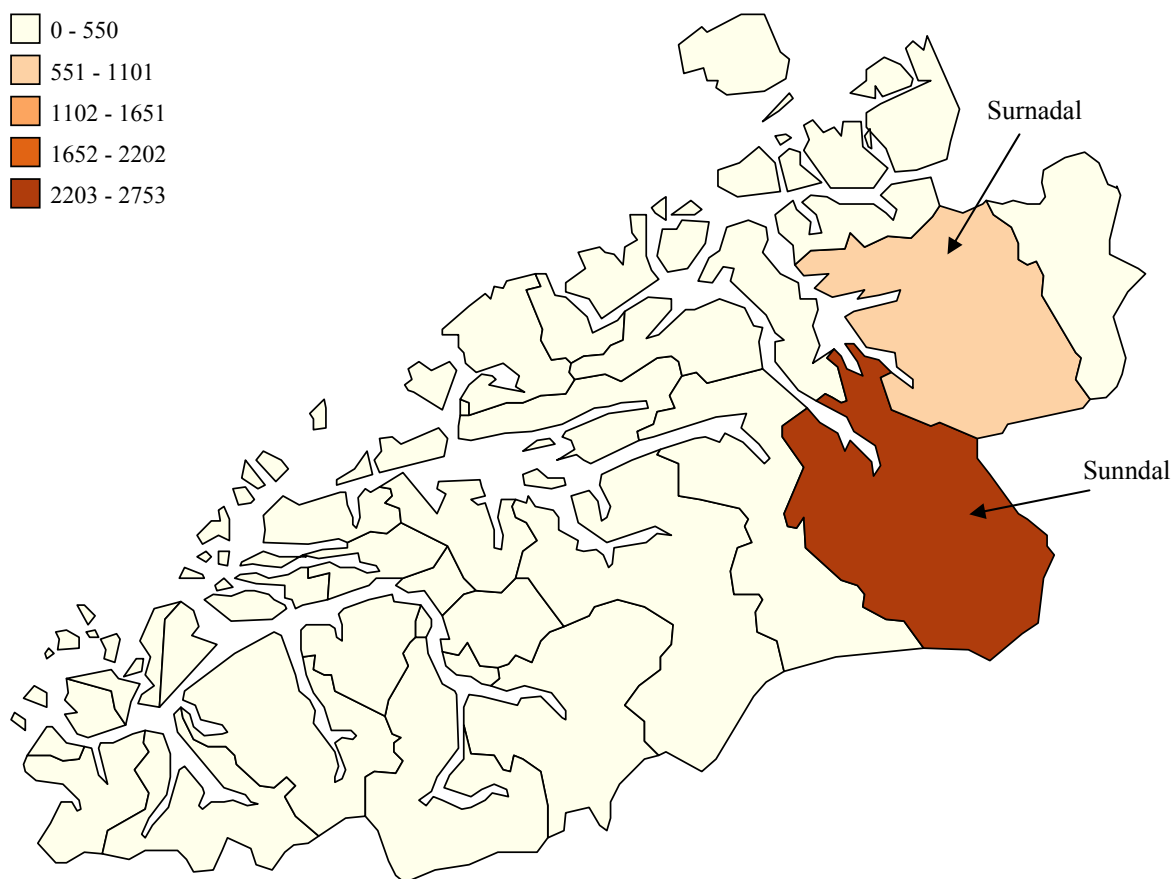

Figur 3.21 Verdiskapingen i kombinert korn- og eggproduksjon, etter kommune. Kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

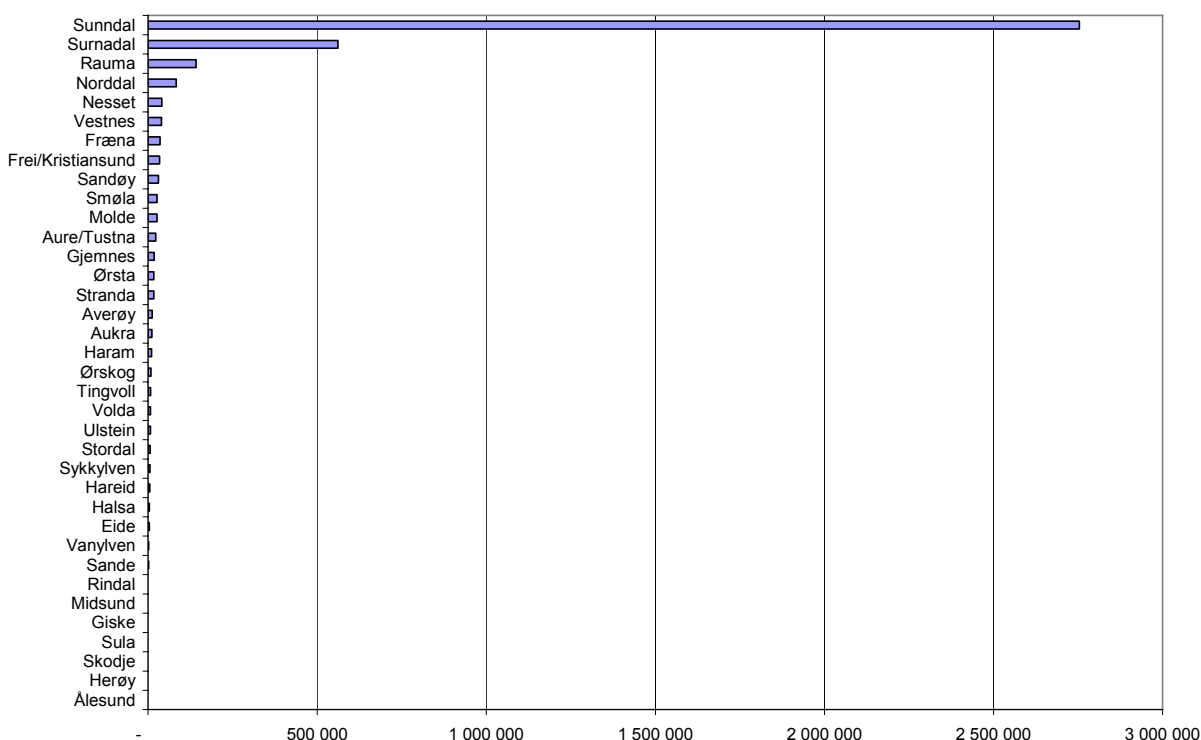
3.3.8 Kombinert korn- og potetproduksjon

Potetproduksjonen er forutsatt at forekommer i kombinasjon med kornproduksjon og står for en samlet verdiskaping på i underkant av 4 mill. kroner og en sysselsetting på ca. 20 årsverk. Ikke uventet er det først og fremst Sunndal og til dels Surnadal som står for mesteparten av denne produksjonen. I Rauma og Norrdal finnes det også noe potetproduksjon, men ellers i fylket er det begrenset. Se figur 3.22 og 3.23.

Figur 3.22 Verdiskapingen i kombinert korn- og potetproduksjon, geografisk fordelt, 1000 kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Figur 3.23 Verdiskapingen i kombinert korn- og potetproduksjon, etter kommune. Kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

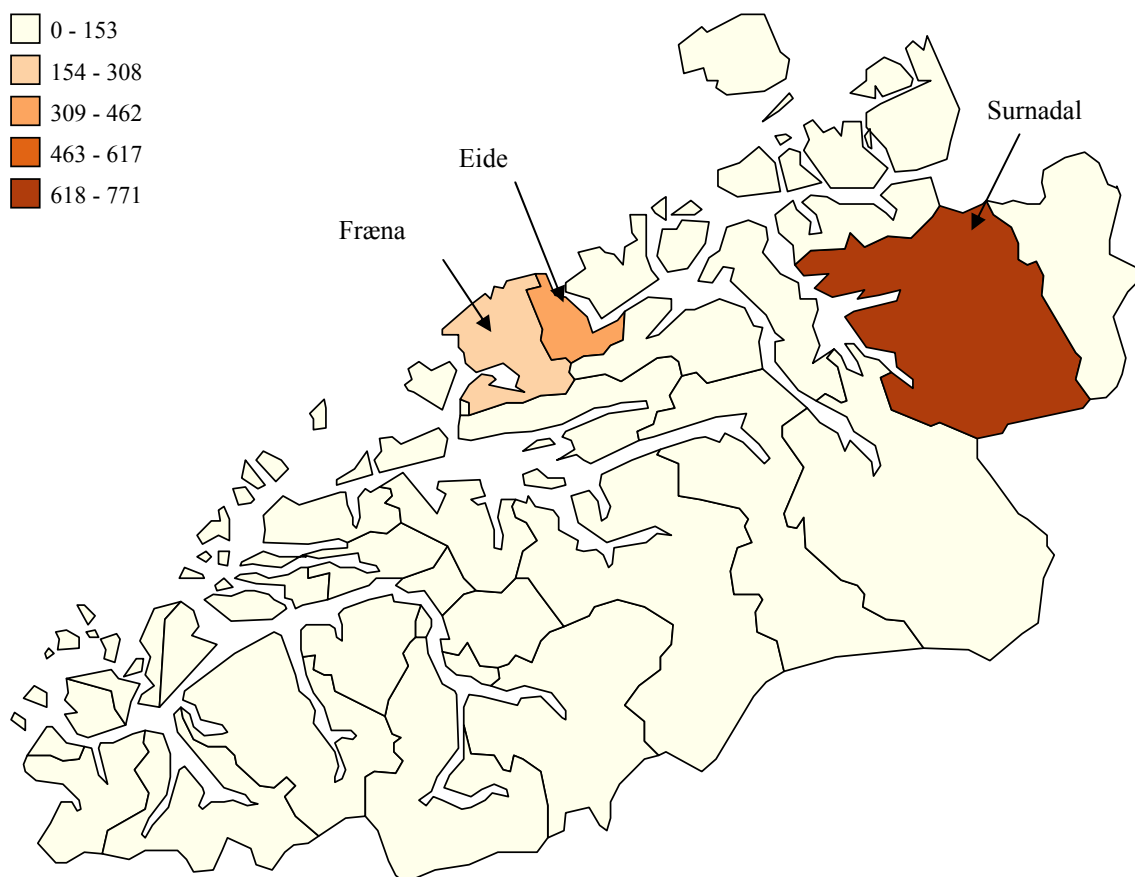
3.3.9 Ensidig kornproduksjon

I følge SLF (2007b) ble det søkt om produksjonstilskudd på i underkant av 23 000 dekar korn i Møre og Romsdal i 2005. Vi har tatt utgangspunkt i de brukene som bare har søkt om arealtilskudd til kornareal når vi har beregnet verdiskapingen i ensidig kornproduksjon (ca. 7000 dekar). Det øvrige kornarealet er forutsatt drevet på bruk med husdyrproduksjon og potetproduksjon. Verdiskapingen for dette arealet er derfor beregnet på disse driftsformene. Ensidig kornproduksjon gir en verdiskaping på ca 2 mill. kroner. Sysselsettingen er beregnet til 13 årsverk.

Med en forutsetning om at alt kornareal i fylket hadde vært drevet ensidig ville det gitt en verdiskaping på ca. 6,6 mill. kroner og en sysselsetting på ca. 43 årsverk³.

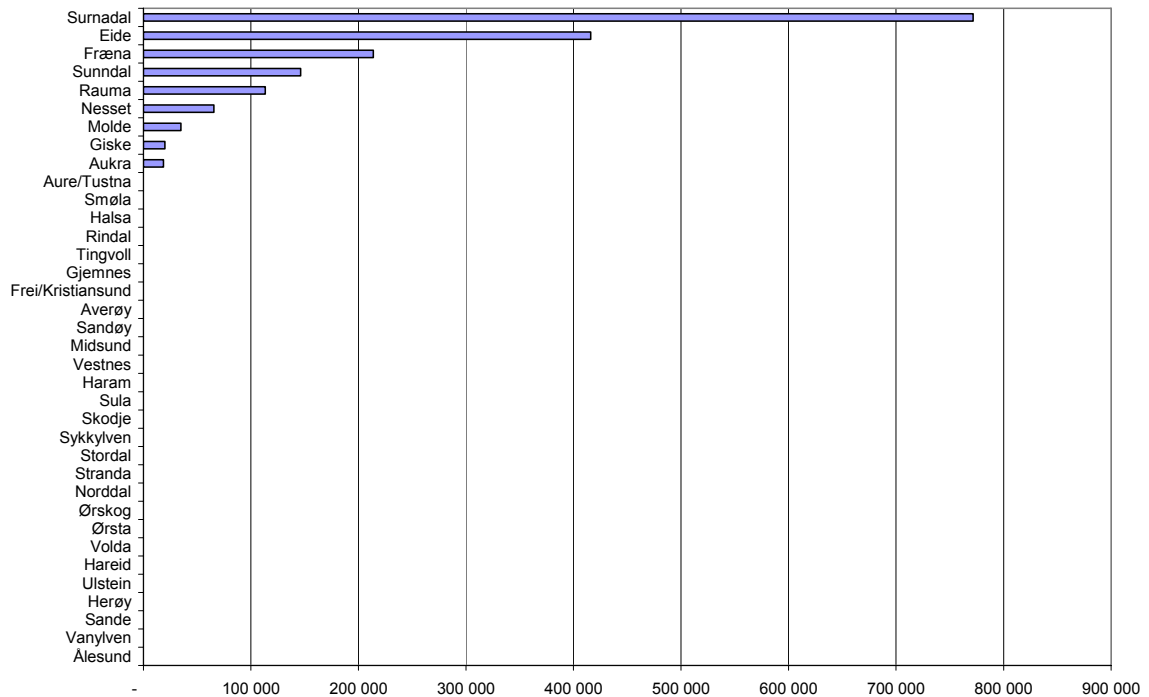
Ut fra kornarealet i kommunene kan verdiskapingen i ensidig kornproduksjon med andre ord fortone seg som liten for enkelte kommuner og tilsvarende stor for andre driftsformer hvor korn inngår. Kornproduksjonen i Møre og Romsdal er uansett begrenset sett i forhold til resten av landet. For alle kommuner vil imidlertid beregningene av den totale verdiskapingen i alle driftsformer samlet sett bli sikker. Det meste av kornet i Møre og Romsdal dyrkes på bruk som også kombinerer drifta med andre driftsformer. Surnadal har imidlertid en god del ensidig kornproduksjon. Se forøvrig figur 3.24 og 3.25.

³ I denne beregningen er det forutsatt den samme relative strukturfordelingen (på bruk over og under 200 dekar) som for de brukene som søker om arealtilskudd bare til kornareal. Vi gjør også oppmerksom på at denne beregningen ikke er gjennomført på kommunenivået.

Figur 3.24 Verdiskapingen i ensidig kornproduksjon, geografisk fordelt, 1000 kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

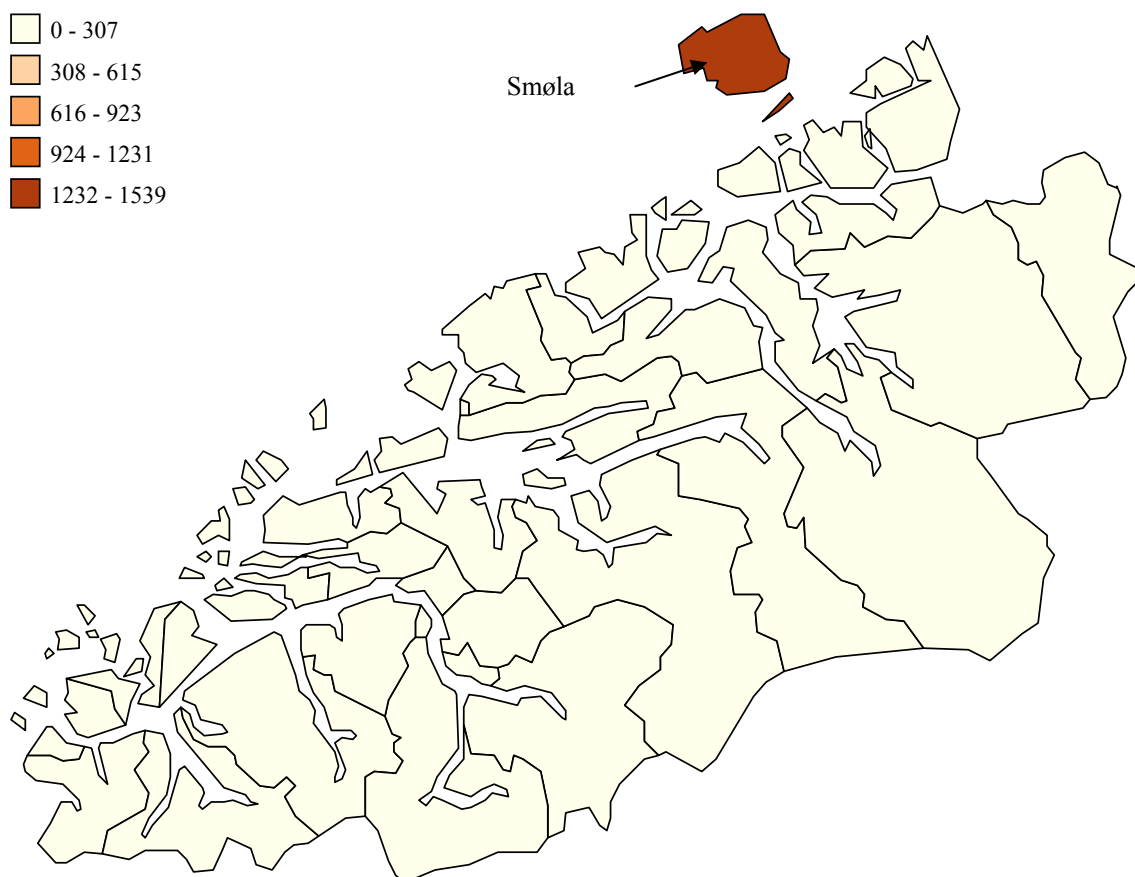

Figur 3.25 Verdiskapingen i ensidig kornproduksjon etter kommune. Kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

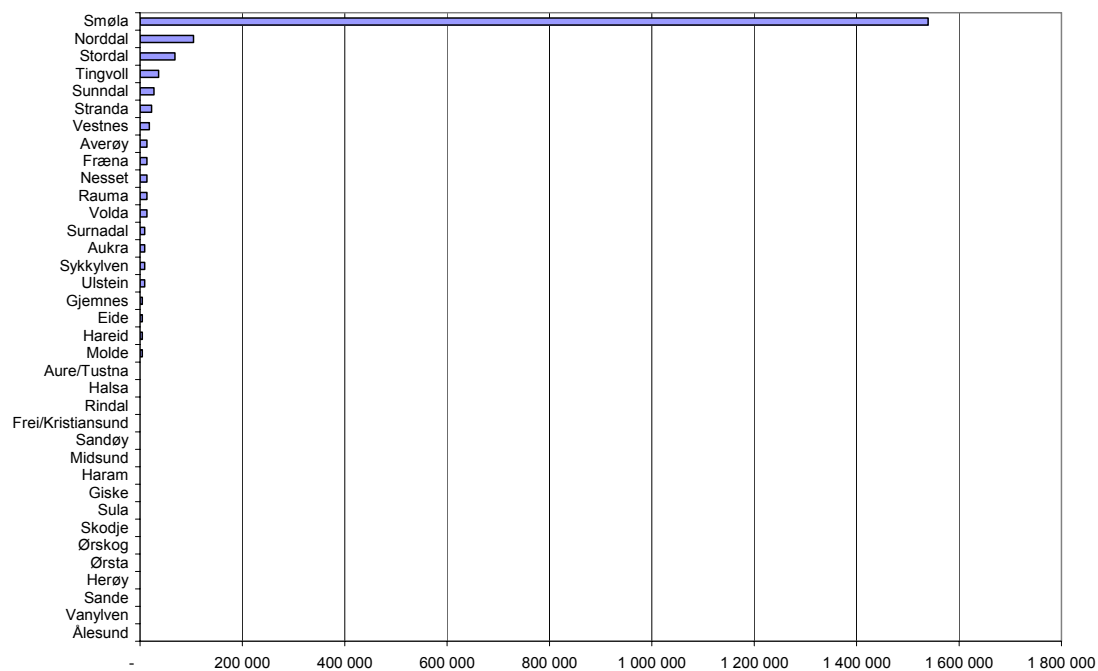
3.3.10 Grønnsaker på friland

Verdiskapingen for produksjonen av grønnsaker på friland er beregnet til å være noenlunde like stor som verdiskapingen i ensidig kornproduksjon, i underkant av 2 mill. kroner. Vi minner om at det for denne driftsformen er benyttet kalkyler i beregningsgrunnlaget og at dette gjør beregningene noe mer usikker enn for de driftsformene hvor vi har hentet tall fra driftsgranskningene. Vi minner også om at for grønnsaker er det ikke kalkulert faste kostnader da disse driftsformene forutsettes å være drevet sammen med andre jordbruksproduksjoner som er med i beregningene (se for øvrig kapittel 2.2.2). Sysselsettingen er beregnet til 18 årsverk. Det aller meste av denne produksjonen foregår på Smøla. Se for øvrig figur 3.26 og 3.27.

Figur 3.26 Verdiskapingen i grønnsakproduksjon på friland, geografisk fordelt, i 1000 kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

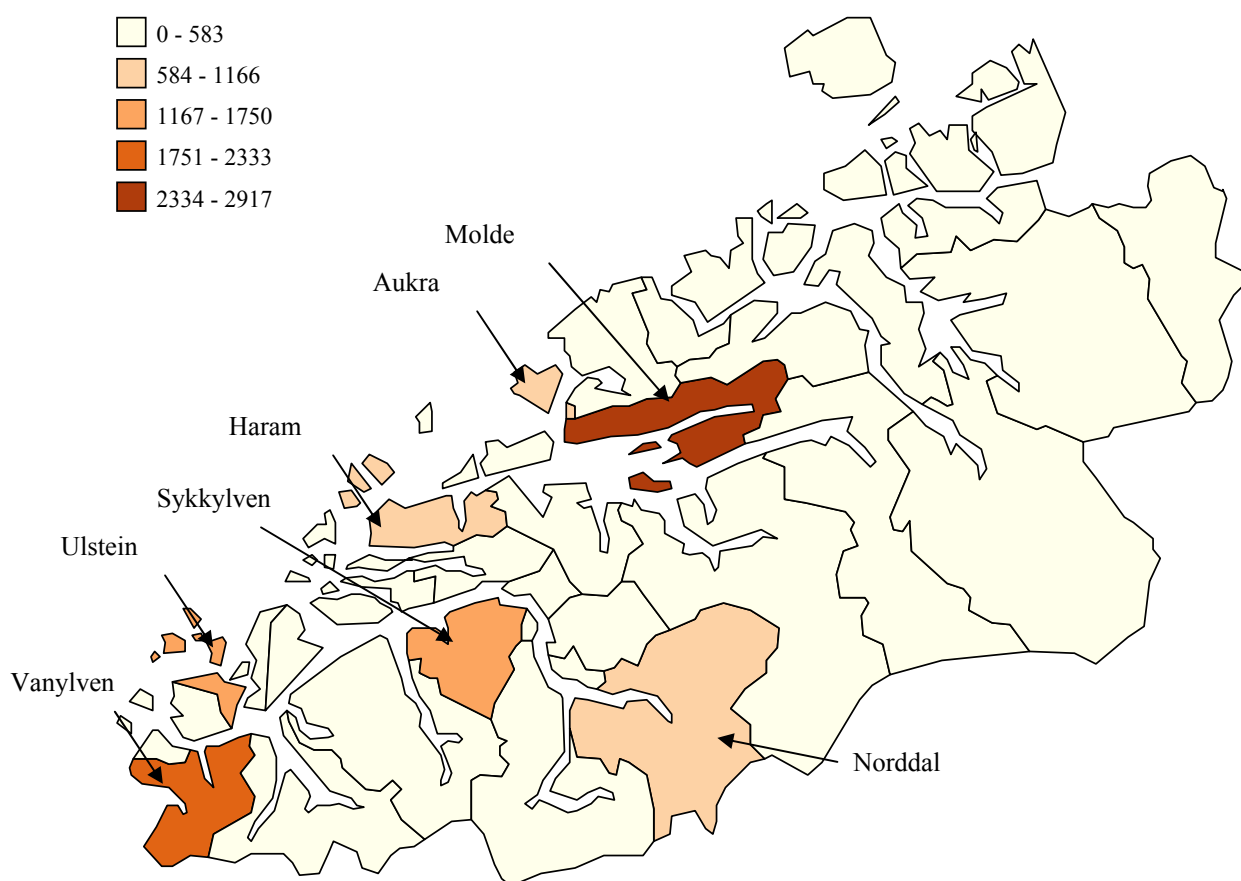

Figur 3.27 Verdiskapingen i grønnsakproduksjon på friland samlet, etter kommune. Kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

3.3.11 Veksthus

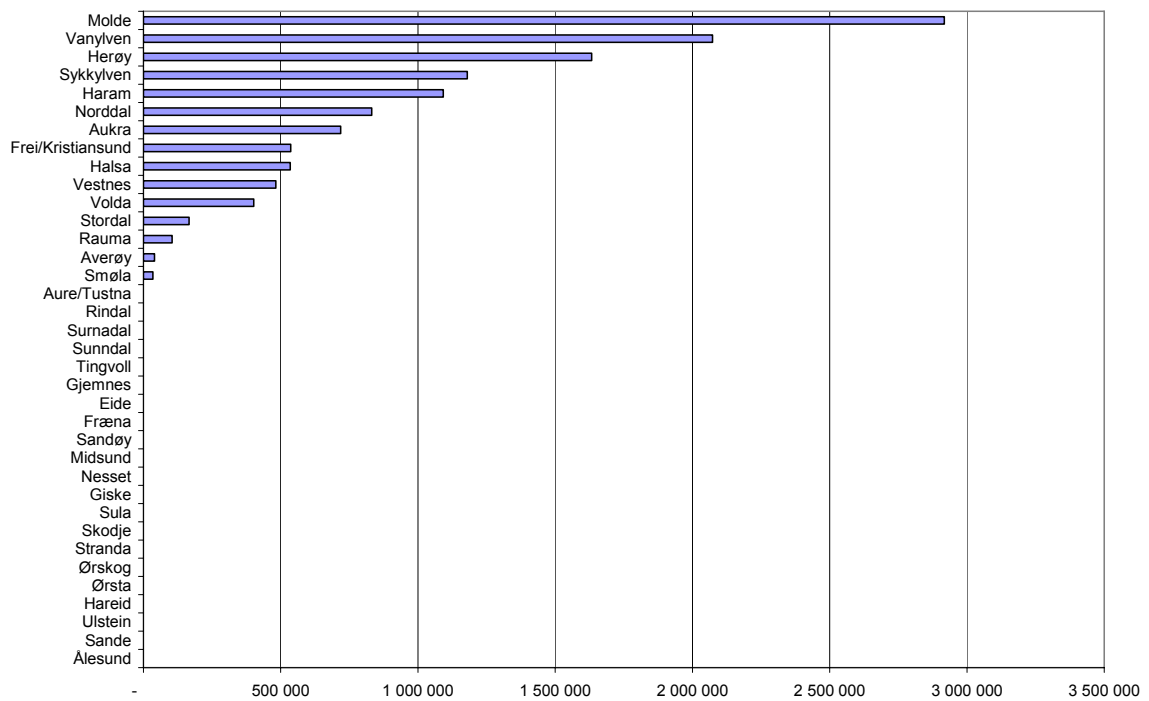
Det er beregnet at veksthusnæringa i Møre og Romsdal står for en verdiskaping på 12,7 mill. kroner og sysselsetter 44 årsverk. Av dette utgjør blomsterproduksjonen i veksthus i underkant av 90 prosent av både verdiskapingen og sysselsetting, grønnsakproduksjonen i veksthus utgjør resterende del av verdiskaping og sysselsetting i veksthusnæringa. Molde, Vanylven og Hærøy er de 3 kommunene med størst verdiskaping i veksthus. Vi minner om at det for denne driftsformen er benyttet kalkyler i beregningsgrunnlaget og at dette gjør beregningene noe mer usikker enn for de driftsformene hvor vi har hentet tall fra driftsgranskningene. Ikke alle veksthusproduksjoner mottar produksjonstilskudd, slik at grunnlaget for beregningene av omfanget av produksjonen er også dårlig. Som nevnt i kapittel 2.2.1 har vi benyttet oss av Gartnerforbundets kalkulerte arealer for veksthusproduksjonen i fylket. Av hensyn til usikkerheten knyttet til datagrunnlaget har vi ikke presentert fordeling av verdiskaping og sysselsetting innen blomster- og grønnsakproduksjonen i veksthus på kommunenivå. Fordelingen av registrert veksthusareal i SLFs produksjonstilskudsregister ligger også til grunn for total veksthusarealfordeling på kommunene. Totaltallene på kommunalt nivå er derfor også noe usikre.

Figur 3.28 Verdiskapingen i veksthusproduksjoner, geografisk fordelt, 1000 kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

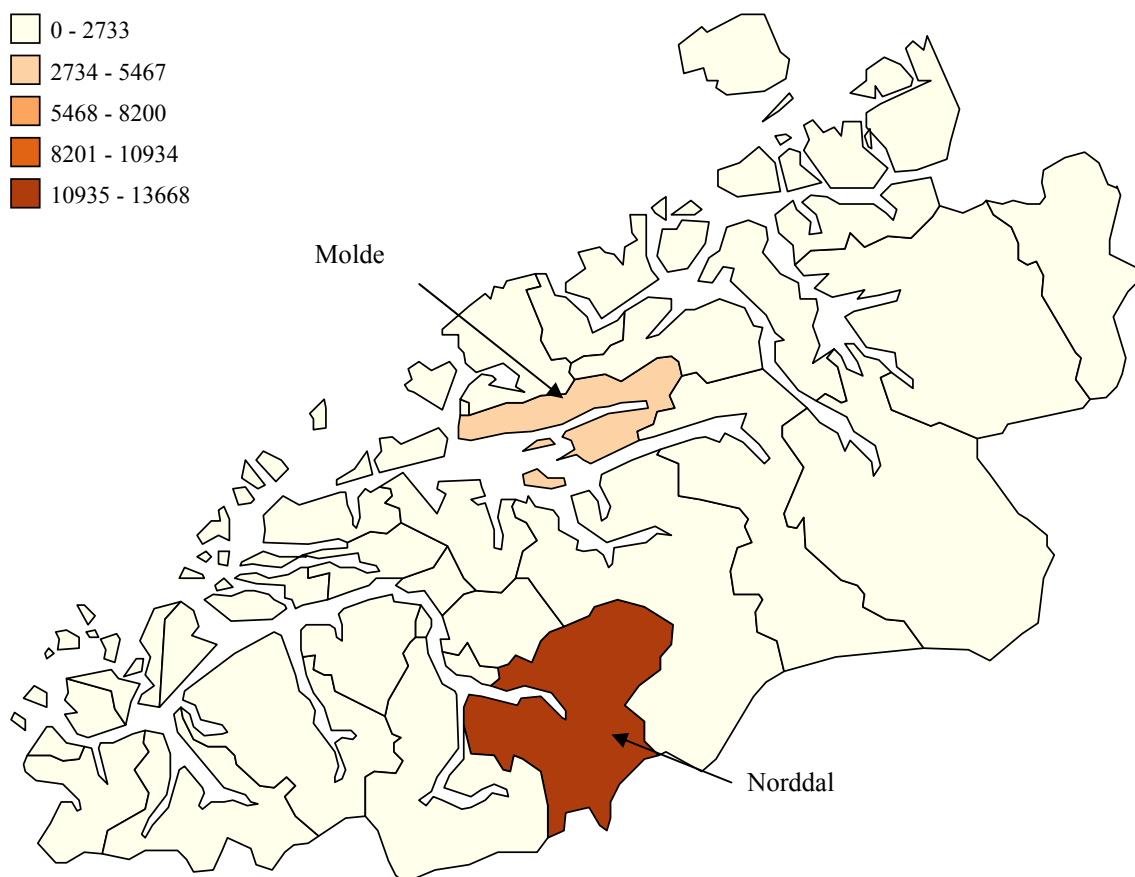

Figur 3.29 Verdiskapingen i veksthusproduksjoner etter kommune. Kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

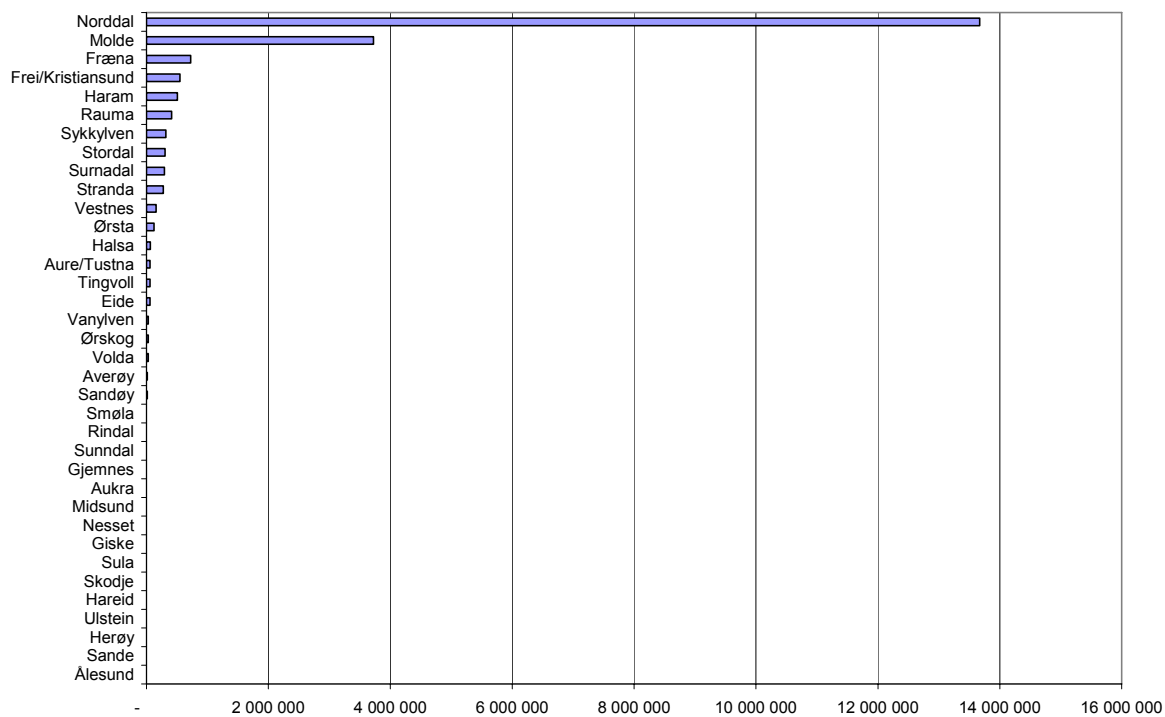
3.3.12 Frukt og bær

Beregningene av verdiskaping og sysselsetting i frukt- og bærproduksjonen er også slått sammen i presentasjonen av tallene. Verdiskapingen i frukt- og bærproduksjonen er til sammen på ca 21 mill. kroner. Sysselsettingen er beregnet til 121 årsverk. Norddal er den klart største frukt- og bærkommunen i fylket og står alene for en verdiskaping på ca 14 mill. kroner og i underkant av 80 årsverk.

Figur 3.30 Verdiskapingen innen frukt og bær, geografisk fordelt, 1000 kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

Figur 3.31 Verdiskapingen innen frukt og bær etter kommune. Kroner

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

3.4 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting på bruksnivå

I tabell 3.5 er omsetning, verdiskaping og arbeidsforbruk satt opp for de driftsformer og størrelsesgrupper som er brukt i beregningene.

Tabell 3.5 Omsetning, verdiskaping og arbeidsforbruk per bruk

Driftsform og størrelse	Omsetning kroner per bruk	Verdiskaping ² kroner per bruk	Arbeidsforbruk, timer per bruk
Melkeproduksjon 10,8 kyr, Vestlandet	549 608	224 214	2 624
Melkeproduksjon 17,1 kyr, Vestlandet	858 317	332 937	3 241
Melkeproduksjon 23,6 kyr, Vestlandet	1 138 807	454 753	3 808
Melkeproduksjon samdrift 31,8 kyr, Midt-Norge	1 750 308	751 389	4 759
Melkeproduksjon m/gris 13,8 kyr, Vestlandet	1 481 097	475 997	3 919
Geit 79 melkegeiter, Landet korrigert	607 353	308 206	2 960
Ammekyr 18,4 kyr, Midt-Norge	423 180	108 317	1 435
Sauehold 64 vfs	223 709	69 518	1 501
Sauehold 100 vfs	303 744	111 448	2 121
Sauehold 186 vfs.	517 775	212 504	2 672
Fjorfekjøtt 120 000 slakt	1 854 224	123 476	1 200
Korn/svin 19,8 avlspurker	1 420 789	272 593	2 067
Korn/svin 61,6 avlspurker	1 795 355	470 106	3 076
Korn/egg 3113 verpehøner	1 066 049	229 739	2 093
Korn/potet 80 dekar potet	538 129	169 719	1 740
Ensidig korn 142 dekar	191 727	29 962	540
Ensidig korn 412 dekar	482 198	138 093	1 234
Grønnsaker, friland 30 dekar	317 610	136 260	2 310
Veksthus gr.sak 1000 m2	679 500	149 975	1 000
Veksthus blomster 1000 m2	1 275 000	328 000	2 100
Frukt 33,8 dekar	433 178	247 518	2 695
Bær 30 dekar	638 010	434 690	4 500

1) Se forklaring i kapittel 2

2) Nettoprodukt

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra NILF

Som beskrevet i kapittel 2.1, har vi for noen mindre driftsformer måttet bruke kalkyler. For disse driftsformene er tallene noe usikre. For enkelte kommuner som har et visst omfang av disse driftsformene, kan dette få en viss betydning, men på fylkesnivå vil virkningene bli små, siden produksjonsomfanget utgjør en liten del av den samlede jordbruksproduksjonen.

3.4.1 Verdiskaping per årsverk etter driftsform

Som tabell 3.6 viser, har besetnings- og bruksstørrelse vesentlig betydning for verdiskapingen per årsverk. Verdiskapingen per årsverk øker med økende omfang av produksjonen for alle driftsformene. Av dette følger det også at det er vanskelig å sammenligne verdiskapingen i de forskjellige driftsformene i tabellen. Som eksempel kan nevnes ammekyr og kyllingoppdrett. Effektivitet og verdiskaping ligger sannsynligvis vesentlig høyere i større ammekubesetninger enn de vi har tall for fra driftsgranskingene, mens

kyllingoppdrett på 120 000 kyllinger per år har trolig utnyttet mer av stordriftsfordelene som ligger i en økning av besetningsstørrelsen.

For grønnsaker og bær er faste kostnader ikke kalkulert inn, fordi en regner med at disse produksjonene foregår på bruk med andre driftsformer, der alle de faste kostnadene er kommet med. Disse to driftsformene er derfor ikke med i tabellen.

Tabell 3.6 Omsetning og verdiskaping per årsverk

Driftsform og størrelse	Omsetning per årsverk, kroner	Verdiskaping ¹ per årsverk, kroner
Melkeproduksjon 10,8 kyr, Vestlandet	386 443	157 650
Melkeproduksjon 17,1 kyr, Vestlandet	488 613	189 531
Melkeproduksjon 23,6 kyr, Vestlandet	551 759	220 331
Melkeproduksjon samdrift 31,8 kyr, Midt-Norge	678 571	291 303
Melkeproduksjon m/gris 13,8 kyr, Vestlandet	697 276	224 091
Geit 79 melkegeiter, Landet korrigert	378 570	192 108
Ammekyr 18,4 kyr, Midt-Norge	544 089	139 265
Sauehold 64 vfs	274 979	85 450
Sauehold 100 vfs	264 219	96 946
Sauehold 186 vfs.	357 521	146 733
Fjorfekjøtt 120 000 slakt	2 850 869	189 844
Korn 124 dekar / svin 19,8 avlspurker	1 268 193	243 316
Korn 164 dekar / svin 61,6 avlspurker	1 076 863	281 972
Korn 98 dekar / egg 3113 verpehøner	939 733	202 517
Korn 163 dekar / potet 80 dekar	570 602	179 961
Ensidig korn 142 dekar	655 067	102 370
Ensidig korn 412 dekar	720 952	206 468
Veksthus gr.sak 1000 m2	1 253 678	276 704
Veksthus blomster 1000 m2	1 120 179	288 171
Frukt 33,8 dekar	296 554	169 451

1) Nettoprodukt

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

3.4.2 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting pr dekar på bruksnivå

Tabell 3.7 viser omsetning, verdiskaping og sysselsetting per dekar jordbruksareal i drift for ulike størrelsesgrupper i de driftsformene som inngår i vårt beregningsgrunnlag. Tallene inkluderer både husdyr- og planteproduksjon for de driftsformene som har begge deler. For fjorfekjøtt har vi i våre beregninger ikke med noe planteproduksjon, vi får derfor ikke noen tall per dekar for denne driftsformen. Ikke uventet gir grønnsak-, veksthus- og bærproduksjon høy omsetning, verdiskaping og sysselsetting per dekar. Ensidig kornproduksjon og ammekuholdet gir de laveste tallene. Sauehold og ammekuproduksjon gir lave omsetnings- og verdiskapingstall per dekar. En må være klar over at størrelsen på kornarealet i de ulike driftsformene gir sterke føringer for resultatene i disse beregningene.

Tabell 3.7 Omsetning, verdiskaping og sysselsetting per dekar jordbruksareal i drift

Driftsform og størrelse	Omsetning per dekar kroner	Verdiskaping ¹ per dekar kroner	Sysselsetting per dekar timer
Melkeproduksjon 10,8 kyr, Vestlandet	3 393	1 384	16
Melkeproduksjon 17,1 kyr, Vestlandet	4 107	1 593	16
Melkeproduksjon 23,6 kyr, Vestlandet	3 369	1 345	11
Melkeproduksjon samdrift 31,8 kyr, Midt-Norge	3 452	1 482	9
Melkeproduksjon m/gris 13,8 kyr, Vestlandet	7 595	2 441	20
Geit 79 melkegeiter, Landet korrigert	5 147	2 612	25
Ammekyr 18,4 kyr, Midt-Norge	1 898	486	6
Sauehold 64 vfs	1 929	599	13
Sauehold 100 vfs	1 998	733	14
Sauehold 186 vfs	2 291	940	12
Fjørfekjøtt 120 000 slakt ²	-	-	-
Korn 124 dekar / svin 19,8 avlspurker	10 603	2 034	15
Korn 164 dekar / svin 61,6 avlspurker	10 687	2 798	18
Korn 98 dekar / egg 3113 verpehøner	10 660	2 297	21
Korn 163 dekar / potet 80 dekar	2 188	690	7
Ensidig korn 142 dekar	1 350	211	4
Ensidig korn 412 dekar	1 151	330	3
Grønnsaker, friland 30 dekar	10 587	4 542	77
Veksthus gr.sak 1000 m2	679 500	149 975	1 000
Veksthus blomster 1000 m2	1 275 000	328 000	2 100
Frukt 33,8 dekar	19 513	11 149	121
Bær 30 dekar	21 267	14 490	150

1) Nettoprodukt

2) Det er ikke beregnet noen planteproduksjon sammen med denne driftsformen.

3.4.3 Arbeidsbehov per million kroner i verdiskaping

I forhold til verdiskapingen er arbeidsbehovet forskjellig i de ulike driftsformene og størrelsesgruppene. I tabell 3.8 ser vi at arbeidsbehovet er betydelig større i forhold til verdiskapingen på de mindre melkebrukene, og også noe høyere i fjellbygdene enn i kystbygdene. Forskjellen på små og store bruk er også tydelig i kornproduksjon, sauehold og i kombinasjonen korn/avlsgris.

Tabell 3.8 Sammenhengen mellom arbeidsbehov og verdiskaping ¹⁾

Driftsform og størrelse	Arbeidsbehov i årsverk per mill. kroner i verdiskaping
Melkeproduksjon 10,8 kyr, Vestlandet	6,3
Melkeproduksjon 17,1 kyr, Vestlandet	5,3
Melkeproduksjon 23,6 kyr, Vestlandet	4,5
Melkeproduksjon samdrift 31,8 kyr, Midt-Norge	3,4
Melkeproduksjon m/gris 13,8 kyr, Vestlandet	4,5
Geit 79 melkegeiter, Landet korrigert	5,2
Ammekyr 18,4 kyr, Midt-Norge	7,2
Sauehold 64 vfs	11,7
Sauehold 100 vfs	10,3
Sauehold 186 vfs	6,8
Fjorfekjøtt 120 000 slakt ²	5,3
Korn 124 dekar / svin 19,8 avlspurker	4,1
Korn 164 dekar / svin 61,6 avlspurker	3,5
Korn 98 dekar / egg 3113 verpehøner	4,9
Korn 163 dekar / potet 80 dekar	5,6
Ensidig korn 142 dekar	9,8
Ensidig korn 412 dekar	4,8
Veksthus gr.sak 1000 m ²	3,6
Veksthus blomster 1000 m ²	3,5
Frukt 33,8 dekar	5,9

1) For grønnsaker og bær er faste kostnader ikke kalkulert inn, fordi en regner med at disse driftsformene foregår på bruk med andre driftsformer, der alle faste kostnader er kommet med. Disse to driftsformene er derfor ikke med i tabellen

Kilde: Egne beregninger på grunnlag av data fra SLF og NILF

4 Muligheter med beregningsmodellen

Modellen baserer seg på data fra NILFs driftsgranskinger og SLFs tilskudsregister. Notatet presenterer omsetning, verdiskaping og sysselsettingstall fra 2005. Datagrunnlaget og modellen gir imidlertid en del flere muligheter.

Oppblåste tall for andre variabler fra NILFs driftsgranskinger

I modellen har vi lagt inn utvalgte tall fra NILFs driftsgranskinger for å beregne omsetning, verdiskaping og sysselsetting i ulike driftsformer og bruksstørrelser. Det vil imidlertid være mulig å legge inn tall for andre variable fra driftsgranskningene for den enkelte driftsform og bruksstørrelse. I granskningene inngår i realiteten alle omsetnings- (kostnads- og inntektsposter) og balanseposter fra gårdsregnskapene, videre registreres arbeidsforbruk både for bruker, ektefelle/partner og barn. I tillegg registreres det en del andre variabler. Det vil med andre ord være mulig å legge inn tall for alle poster i gårdsregnskapet og gjennom modellen «blåse tallene opp» for å se totaltall på kommune- og fylkesnivå. For variabler som er registrert med både pris- og mengdetall vil det være mulig å gjøre simuleringer og konsekvensvurderinger knyttet til ulike priser og ulike faktorinnsats. Dette kan være interessant både for kostnads- og inntektsposter. Som et eksempel kan nevnes jordbrukets kostnader til elektrisk kraft.

Oppdatering av tallene

Modellen gir mulighet for å oppdatere tallgrunnlaget når nye tall foreligger fra NILFs driftsgranskinger og SLFs tilskudsregister. Hvis en ønsker å følge utviklingen over tid anser vi det som best at en henter tall for det enkelte år fra driftsgranskningene. En vil da også få et bilde på årsvariasjoner som kan komme av ulike avlingsnivå, ulik grad av markedsbalanse (priser), endringer i tilskudd med mer. Ved å gjennomføre slike beregninger for å følge utviklingen over tid, vil en også kunne få et godt bilde på eventuelle endringer i produksjonsvolumet i de enkelte kommunene. Utover det å følge utviklingen over tid, vil det også gjennom modellen være mulig å simulere utviklingen framover basert på valgte scenarier knyttet til endringer i rammebetingelser. Følgende kan gjøres for å simulere framtidig utvikling for landbruket i kommunene og på fylkesnivå:

Simulering av konsekvenser av endringer i produktpriser, tilskudd og kostnader

Jordbruket er sårbart for endringer både i offentlige tilskudd, og markedsbestemte priser både på inntekts- og kostnadssiden. Modellen kan benyttes til å vise effekter og konsekvenser for verdiskapingen av endringer i både priser og tilskudd. Slike beregninger kan gjøres både på bruks-, kommune- og fylkesnivå. Her kan vi eksempelvis se på hvordan ulike tilpasninger til internasjonale rammebetingelser (for eksempel WTO) vil slå ut for enkelte driftsformer i kommunen spesielt, og for den enkelte kommune generelt. Modellen kan også benyttes til å belyse virkninger av de årlige jordbruksforhandlingene generelt, eller av endringer i enkelte priser (både på inntekts- og kostnadssiden) og tilskudd spesielt.

Simulering av effekter av endringer i struktur

Strukturutviklingen i jordbruket går sin gang, noe som vil påvirke både verdiskaping og sysselsetting. I modellen, som den foreligger i dag, kan virkningen av økning i bruksstørrelsen for følgende driftsformer simuleres: melkeproduksjon, sauehold, kombinert korn- og svineproduksjon, og i ensidig korndyrking. Vi kan her simulere virkninger av å legge mer av produksjon til de største bruksstørrelsene i modellen. Det vil også være mulig å legge inn ulike kostnadsposter i modellen, slik at en kan se potensielle effekter av strukturutviklingen på kostnadssiden. I tillegg vil det være mulig å legge inn kalkyler for enda større bruksstørrelser enn de som inngår i driftsgranskingene, og også legge inn kalkyler for større driftsomfang i de andre driftsformene som inngår i modellen. Det er også en egen gruppe for samdrifter i modellen.

Simulering av endringer i geografisk fordeling av produksjonen på ulike driftsformer

Produksjonsvolumet i jordbruket har på nasjonalt nivå de senere årene vært relativt stabilt. En viss vekst i kraftfôrkrevende driftsformer, spesielt fjørfe, har det vært, men for de fleste driftsformer er det bare små endringer i produksjonsvolumet. For enkelte regioner og kommuner kan det ha vært, og kan det framover bli, endringer i produksjonsvolumet for ulike driftsformer. Gjennom å bruke modellen vil det være mulig å følge den faktiske utviklingen over tid helt ned på kommunalt nivå. Det vil også være mulig å simulere framtidige konsekvenser av endringer i produksjonsfordelingen mellom kommuner (og på fylkesnivå hvis modellen tas i bruk av flere fylker) for verdiskaping og sysselsetting i jordbruket.

Samarbeid mellom NILF og aktuelle brukere av modellen

Dette er en såkalt statisk modell, som beregner effekter av enkelte endringer forutsatt valgt struktur. Endringer kan imidlertid settes sammen som hele scenario ved å ta hensyn til både endringer i faktorpriser, tilskudd, struktur og produksjonsfordeling samtidig. Utformingen av slike scenario bør gjøres i nært samarbeid mellom NILF og en eventuell oppdragsgiver/bruker. De som ønsker å benytte modellen vil derfor kunne være delaktig i å legge en del av forutsetningene for beregningene, noe som kan være aktuelt for eksempel i forbindelse med strategiprosesser. Dette for at deltagerne i prosessen skal finne en felles forståelse for dagens situasjon og mulig utvikling framover. Ved å kombinere NILFs kunnskap om blant annet nasjonal landbrukspolitikk, internasjonale rammebetingelser for landbruket og markedsutvikling, med regional og lokal kunnskap om sosiologiske og kulturelle (kunnskap om produksjonsmiljøene), naturgitte og andre produksjonsfaglige forhold, mener vi modellen vil kunne gi gode bidrag knyttet til konsekvensanalyser helt ned på kommunenivået.

Referanser

- Kjesbu, E., O. Sjelmo og K. Staven, 2005. *Økonomien i jordbruket i Trøndelag*. NILF-notat nr. 2005-19. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Oslo.
- Kjesbu, E., O. Sjelmo og K. Staven, 2006a. *Økonomien i jordbruket i Trøndelag*. NILF-notat nr. 2006-21. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Oslo.
- Kjesbu, E., O. Sjelmo og S. O. Holien, 2006b. *Verdiskaping og sysselsetting i jordbruket i Nord-Trøndelag*. NILF-notat nr. 2006-11. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Oslo.
- Lien, G., K. Skarsem, M. Ørbeck, O.K. Stornes, 2004. *Verdiskaping og sysselsetting i Hedmarksjordbruket*. NILF-notat 2004-10. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Oslo.
- NILF, 2005. *Dekningsbidragskalkyler. Vestlandet 2005/2006*. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Trondheim.
- NILF, 2007a. *Upubliserte data fra driftsgranskingsdatabasen, for 2005*. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Trondheim.
- Sjelmo, O., S. O. Holien og K. Skarsem. 2005. Verdiskaping og sysselsetting i jordbruket i Sør-Trøndelag i 2003. NILF-notat 2005-12. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Oslo.
- Sjelmo, O., S. K. Paulsen Rye, K. Stokke og E. Kjesbu. 2006. Verdiskaping og sysselsetting i tilleggsnæringer i Trøndelag. NILF-notat 2006-9. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Oslo.
- SLF, 2007a. *Upubliserte data fra SLFs produksjonstilskuddsregister for 2005*. Statens landbruksforvaltning, Oslo.
- SLF, 2007b. *PT-910 Jordbruksareal i drift og antall søkere pr. 31.7.2005*. Internett: <http://32.247.61.17/skf/prodrapp.htm>. Lastet ned 26.03.07. Statens landbruksforvaltning, Oslo.
- SLF, 2007c. *PT-900 Produksjonstilskudd i jordbruket pr. 01.01.05, 31.07.05 og 01.01.06*. Internett: <http://32.247.61.17/skf/prodrapp.htm>. Lastet ned 26.03.07. Statens landbruksforvaltning, Oslo.
- SSB, 2007a. Internett: <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/>. Lastet ned 26.03.07. Statistisk sentralbyrå, Oslo-Kongsvinger.
- SSB, 2007b. *Arbeidsinnsats i jordbruksbedriftene etter næring og type arbeidskraft*. Internett: http://www.ssb.no/emner/10/04/10/nos_jordbruk/nos_d373/tab/tab-7.2.html. Lastet ned 02.05.07. Statistisk sentralbyrå, Oslo-Kongsvinger.
- SSB, 2007c. *Befolkning og sysselsatte 16–74 år, etter kjønn og bostedskommune. 4. kvartal 2005*. Internett: <http://www.ssb.no/emner/06/01/regsystab-2007-06-13-01.html>. Lastet ned 02.05.07. Statistisk sentralbyrå, Oslo-Kongsvinger.
- SSB. 2007d. Begreper i nasjonalregnskapet. <http://www.ssb.no/emner/09/01/begreper/>. Statistisk sentralbyrå, Oslo-Kongsvinger. Lastet ned 02.07.07.

Stornes, O.K., E. Køhn, R. Grevsrud, 2005. *Betydningen av landbruket for verdiskaping og sysselsetting i Nord-Norge*. NILF-notat 2005-8. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Oslo.

Vedlegg 1. Omsetning fordelt på driftsformer og kommuner i Møre og Romsdal i 2005. Mill. kroner.

Omsetning	Melkepro- duksjon ku	Melkepro- duksjon geit	Ammekyr	Sauehold	Fjølfekjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Ensidig korn	Grønnsaker, fril.	Veksthus	Frukt	Bær	Sum
Møre og Romsdal	1 321,2	42,5	81,4	208,7	3,4	30,7	30,5	11,2	9,0	4,5	50,4	3,5	28,5	1 825,5
Kristiansund	0,0	-	-	-	-	-	-	-	0,0	-	-	-	-	0,0
Molde	33,0	-	3,0	3,4	-	-	0,2	0,1	0,2	0,0	11,5	-	5,5	56,9
Ålesund	3,5	-	0,1	0,4	-	-	-	-	0,0	-	-	-	-	4,0
Vanylven	38,3	1,8	2,1	13,3	-	0,6	0,6	0,0	0,0	-	8,2	0,1	-	64,9
Sande	12,0	-	1,1	2,9	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	17,5
Herøy	5,8	-	1,0	4,7	-	-	2,0	-	0,0	-	6,5	-	-	20,0
Ulstein	10,4	-	0,7	1,4	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	12,5
Hareid	5,6	-	0,9	1,8	-	-	5,2	0,0	0,0	0,0	-	-	-	13,5
Volda	41,1	8,7	0,3	8,3	-	1,5	2,7	0,0	0,0	0,0	1,6	-	0,0	64,2
Ørsta	90,9	10,3	1,1	9,6	0,0	1,9	1,6	0,0	0,0	-	-	0,2	0,0	115,6
Ørskog	11,2	-	0,6	2,8	-	-	0,0	0,0	0,0	-	-	0,0	0,0	14,6
Norddal	26,2	7,2	0,5	8,3	-	4,1	0,0	0,2	0,0	0,2	3,3	3,1	17,4	70,6
Stranda	37,7	13,2	0,8	12,1	-	1,4	0,6	0,0	0,0	0,1	-	0,1	0,4	66,3
Stordal	7,3	-	0,4	3,3	-	-	0,0	0,0	0,0	0,2	0,7	-	0,4	12,3
Sykkylven	22,0	-	1,6	10,2	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	4,7	-	0,5	39,0
Skodje	11,2	-	0,1	0,8	-	-	0,2	-	0,0	-	-	-	-	12,2
Sula	1,5	-	-	0,5	-	-	-	-	0,0	-	-	-	-	2,0
Giske	22,1	-	1,1	1,0	-	0,8	0,5	-	0,1	-	-	-	-	25,7
Haram	38,9	-	1,8	4,7	-	-	4,5	0,0	0,0	-	4,3	-	0,7	55,1
Vestnes	38,2	0,2	1,4	11,0	-	5,2	0,5	0,1	0,0	0,0	1,9	-	0,2	58,8

Omsetning	Melkepro- duksjon ku	Melkepro- duksjon geit	Ammekyr	Sauehold	Fjørfekjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Ensidig korn	Grønnsaker, fril.	Veksthus	Frukt	Bær	Sum
Rauma	71,2	-	4,4	22,7	-	3,2	1,9	0,4	0,5	0,0	0,4	0,0	0,6	105,4
Nesset	49,5	-	6,2	12,2	1,7	-	0,6	0,1	0,4	0,0	-	-	-	70,9
Midsund	15,8	-	0,4	1,3	-	-	0,7	-	0,0	-	-	-	-	18,3
Sandøy	11,9	-	0,7	0,0	-	-	0,0	0,1	0,0	-	-	-	0,0	12,7
Aukra	17,0	0,0	5,7	0,9	-	-	0,0	0,0	0,1	0,0	2,8	-	-	26,6
Fræna	158,2	0,4	6,0	12,7	-	-	0,0	0,1	1,1	0,0	-	0,0	1,0	179,7
Eide	42,3	-	4,0	2,9	-	0,3	0,6	0,0	1,6	0,0	-	-	0,1	51,8
Averøy	55,1	-	2,3	3,7	-	0,1	2,3	0,0	0,0	0,0	0,2	-	0,0	63,5
Frei/Kristiansund	2,8	-	2,6	1,0	-	-	0,0	0,1	0,0	-	2,1	-	0,8	9,4
Gjemnes	70,5	0,2	7,3	4,9	-	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	83,6
Tingvoll	52,9	-	2,7	5,0	-	-	0,0	0,0	0,0	0,1	-	-	0,1	60,9
Sunndal	43,8	-	3,5	7,5	-	1,7	0,0	7,6	0,9	0,1	-	-	-	65,2
Surnadal	76,9	-	6,3	12,6	1,6	4,4	5,5	1,9	3,9	0,0	-	0,0	0,4	113,6
Rindal	79,1	-	1,7	7,1	-	0,4	0,0	-	0,0	-	-	-	-	88,3
Halsa	36,3	-	3,7	7,0	-	-	0,1	0,0	0,0	-	2,1	0,0	0,1	49,4
Smøla	23,5	-	3,0	6,5	-	2,1	0,0	0,1	0,0	3,6	0,1	-	-	38,9
Aure/Tustna	57,5	0,6	2,5	-	-	1,0	0,0	0,1	0,0	-	-	-	0,1	61,8

Vedlegg 2. Omsetning fordelt på driftsformer og kommuner i Møre og Romsdal i 2005. Andel av total omsetning i jordbruket i Møre og Romsdal.

Omsetning	Melkepro- duksjon ku	Melkepro- duksjon geit	Ammekyr	Sauehold	Fjørfekjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Ensidig korn	Grønnsaker, fril.	Veksthus	Frukt	Bær	Sum
Møre og Romsdal	0,72	0,02	0,04	0,11	0,00	0,02	0,02	0,01	0,00	0,00	0,03	0,00	0,02	1,00
Kristiansund	0,00	-	-	-	-	-	-	-	0,00	-	-	-	-	0,00
Molde	0,02	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	-	0,00	0,03
Ålesund	0,00	-	0,00	0,00	-	-	-	-	0,00	-	-	-	-	0,00
Vanylven	0,02	0,00	0,00	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	-	0,04
Sande	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	0,01
Herøy	0,00	-	0,00	0,00	-	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	-	0,01
Ulstein	0,01	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,01
Hareid	0,00	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,01
Volda	0,02	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,04
Ørsta	0,05	0,01	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,06
Ørskog	0,01	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,01
Norddal	0,01	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,04
Stranda	0,02	0,01	0,00	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,04
Stordal	0,00	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,01
Sykkylven	0,01	-	0,00	0,01	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,02
Skodje	0,01	-	0,00	0,00	-	-	0,00	-	0,00	-	-	-	-	0,01
Sula	0,00	-	-	0,00	-	-	-	-	0,00	-	-	-	-	0,00
Giske	0,01	-	0,00	0,00	-	0,00	0,00	-	0,00	-	-	-	-	0,01
Haram	0,02	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	-	0,00	0,03
Vestnes	0,02	0,00	0,00	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,03

Omsetning	Melkepro- duksjon ku	Melkepro- duksjon geit	Ammekyr	Sauehold	Fjørfekjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Ensidig korn	Grønnsaker, fril.	Veksthus	Frukt	Bær	Sum
Rauma	0,04	-	0,00	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
Nesset	0,03	-	0,00	0,01	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,04
Midsund	0,01	-	0,00	0,00	-	-	0,00	-	0,00	-	-	-	-	0,01
Sandøy	0,01	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,00	0,01
Aukra	0,01	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,01
Fræna	0,09	0,00	0,00	0,01	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,10
Eide	0,02	-	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,03
Averøy	0,03	-	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,03
Frei/Kristiansund	0,00	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	-	0,00	0,01
Gjemnes	0,04	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,05
Tingvoll	0,03	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,03
Sunndal	0,02	-	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,04
Surnadal	0,04	-	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,06
Rindal	0,04	-	0,00	0,00	-	0,00	0,00	-	0,00	-	-	-	-	0,05
Halsa	0,02	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,03
Smøla	0,01	-	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,02
Aure/Tustna	0,03	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,00	0,03

Vedlegg 3. Verdiskaping fordelt på driftsformer og kommuner i Møre og Romsdal, i 2005. Mill. kroner

Verdiskaping	Melkepro- duksjon ku	Melkepro- duksjon geit	Ammekyr	Sauehold	Fjølfekjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Ensidig korn	Grønnsaker, fril.	Veksthus	Frukt	Bær	Sum
Møre og Romsdal	531,5	21,6	20,8	67,7	0,2	6,6	6,7	3,9	1,8	1,9	12,7	2,0	19,4	697,0
Kristiansund	0,0	-	-	-	-	-	-	-	0,0	-	-	-	-	0,0
Molde	12,3	-	0,8	1,1	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	2,9	-	3,7	20,9
Ålesund	1,4	-	0,0	0,1	-	-	-	-	0,0	-	-	-	-	1,6
Vanylven	15,7	0,9	0,5	4,2	-	0,1	0,1	0,0	0,0	-	2,1	0,0	-	23,7
Sande	4,8	-	0,3	0,9	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	6,3
Herøy	2,3	-	0,2	1,5	-	-	0,5	-	0,0	-	1,6	-	-	6,2
Ulstein	4,1	-	0,2	0,4	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	4,7
Hareid	2,4	-	0,2	0,6	-	-	1,2	0,0	0,0	0,0	-	-	-	4,3
Volda	17,2	4,4	0,1	2,6	-	0,3	0,6	0,0	0,0	0,0	0,4	-	0,0	25,7
Ørsta	35,8	5,2	0,3	3,0	0,0	0,4	0,4	0,0	0,0	-	-	0,1	0,0	45,2
Ørskog	4,5	-	0,1	0,9	-	-	0,0	0,0	0,0	-	-	0,0	0,0	5,6
Norddal	10,4	3,6	0,1	2,7	-	0,8	0,0	0,1	0,0	0,1	0,8	1,8	11,9	32,3
Stranda	15,1	6,7	0,2	3,8	-	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,2	26,7
Stordal	2,9	-	0,1	1,1	-	-	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	-	0,3	4,6
Sykkylven	8,9	-	0,4	3,4	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	-	0,3	14,3
Skodje	4,6	-	0,0	0,2	-	-	0,0	-	0,0	-	-	-	-	4,9
Sula	0,6	-	-	0,2	-	-	-	-	0,0	-	-	-	-	0,8
Giske	9,1	-	0,3	0,3	-	0,2	0,1	-	0,0	-	-	-	-	10,0
Haram	16,5	-	0,5	1,5	-	-	1,0	0,0	0,0	-	1,1	-	0,5	21,1
Vestnes	15,8	0,1	0,4	3,7	-	1,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,5	-	0,2	22,3

Verdiskaping	Melkepro- duksjon ku	Melkepro- duksjon geit	Ammekyr	Sauehold	Fjørfekjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Ensidig korn	Grønnsaker, fril.	Veksthus	Frukt	Bær	Sum
Rauma	28,3	-	1,1	7,4	-	0,7	0,4	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,4	38,7
Nesset	20,0	-	1,6	3,9	0,1	-	0,1	0,0	0,1	0,0	-	-	-	25,9
Midsund	6,1	-	0,1	0,4	-	-	0,1	-	0,0	-	-	-	-	6,8
Sandøy	4,9	-	0,2	0,0	-	-	0,0	0,0	0,0	-	-	-	0,0	5,2
Aukra	6,9	0,0	1,4	0,3	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	-	-	9,5
Fræna	63,1	0,2	1,5	4,1	-	-	0,0	0,0	0,2	0,0	-	0,0	0,7	69,9
Eide	17,0	-	1,0	0,9	-	0,1	0,1	0,0	0,4	0,0	-	-	0,1	19,5
Averøy	22,5	-	0,6	1,2	-	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	24,9
Frei/Kristiansund	1,1	-	0,7	0,3	-	-	0,0	0,0	0,0	-	0,5	-	0,6	3,3
Gjemnes	28,4	0,1	1,9	1,6	-	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	32,1
Tingvoll	21,2	-	0,7	1,6	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	0,1	23,7
Sunndal	17,7	-	0,9	2,4	-	0,3	0,0	2,8	0,1	0,0	-	-	-	24,3
Surnadal	30,0	-	1,6	4,2	0,1	0,8	1,2	0,6	0,8	0,0	-	0,0	0,3	39,6
Rindal	31,5	-	0,4	2,3	-	0,1	0,0	-	0,0	-	-	-	-	34,3
Halsa	14,9	-	1,0	2,3	-	-	0,0	0,0	0,0	-	0,5	0,0	0,1	18,8
Smøla	9,8	-	0,8	2,2	-	0,4	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	-	-	14,7
Aure/Tustna	23,4	0,3	0,6	-	-	0,2	0,0	0,0	0,0	-	-	-	0,1	24,6

Vedlegg 4. Verdiskaping fordelt på driftsformer og kommuner i Møre og Romsdal i 2005. Andel av total verdiskaping i jordbruket i Møre og Romsdal.

Verdiskaping	Melkepro- duksjon ku	Melkepro- duksjon geit	Amme kyr	Sauehold	Fjølfekjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Ensidig korn	Grønnsaker, fril.	Veksthus	Frukt	Bær	Sum
Møre og Romsdal	0,76	0,03	0,03	0,10	0,00	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,02	0,00	0,03	1,00
Kristiansund	0,00	-	-	-	-	-	-	-	0,00	-	-	-	-	0,00
Molde	0,02	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,01	0,03
Ålesund	0,00	-	0,00	0,00	-	-	-	-	0,00	-	-	-	-	0,00
Vanylven	0,02	0,00	0,00	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	-	0,03
Sande	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	0,01
Herøy	0,00	-	0,00	0,00	-	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	-	0,01
Ulstein	0,01	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,01
Hareid	0,00	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,01
Volda	0,02	0,01	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,04
Ørsta	0,05	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,06
Ørskog	0,01	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,01
Norddal	0,01	0,01	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,05
Stranda	0,02	0,01	0,00	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,04
Stordal	0,00	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,01
Sykkylven	0,01	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,02
Skodje	0,01	-	0,00	0,00	-	-	0,00	-	0,00	-	-	-	-	0,01
Sula	0,00	-	-	0,00	-	-	-	-	0,00	-	-	-	-	0,00
Giske	0,01	-	0,00	0,00	-	0,00	0,00	-	0,00	-	-	-	-	0,01
Haram	0,02	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	-	0,00	0,03
Vestnes	0,02	0,00	0,00	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,03

Verdiskaping	Melkepro- duksjon ku	Melkepro- duksjon geit	Ammekyr	Sauehold	Fjørfekjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Ensidig korn	Grønnsaker, fril.	Veksthus	Frukt	Bær	Sum
Rauma	0,04	-	0,00	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
Nesset	0,03	-	0,00	0,01	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,04
Midsund	0,01	-	0,00	0,00	-	-	0,00	-	0,00	-	-	-	-	0,01
Sandøy	0,01	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,00	0,01
Aukra	0,01	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,01
Fræna	0,09	0,00	0,00	0,01	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,10
Eide	0,02	-	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,03
Averøy	0,03	-	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,04
Frei/Kristiansund	0,00	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	-	0,00	0,00
Gjemnes	0,04	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,05
Tingvoll	0,03	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,03
Sunndal	0,03	-	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,03
Surnadal	0,04	-	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,06
Rindal	0,05	-	0,00	0,00	-	0,00	0,00	-	0,00	-	-	-	-	0,05
Halsa	0,02	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,03
Smøla	0,01	-	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,02
Aure/Tustna	0,03	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,00	0,04

Vedlegg 5. Sysselsetting fordelt på driftsformer og kommuner i Møre og Romsdal i 2005. Antall årsverk.

Sysselsetting	Melkepro- duksjon ku	Melkepro- duksjon geit	Amme kyr	Sauehold	Fjørfe kjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Ensidig korn	Grønnsaker, fril.	Veksthus	Frukt	Bær	Sum
Møre og Romsdal	2 696	112	150	753	1	24	31	20	13	18	44	12	109	3 983
Kristiansund	0	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	0
Molde	63	-	5	13	-	-	0	0	0	0	10	-	21	113
Ålesund	9	-	0	1	-	-	-	-	0	-	-	-	-	10
Vanylven	85	5	4	49	-	0	1	0	0	-	7	0	-	151
Sande	26	-	2	11	0	1	0	0	0	-	-	-	-	40
Herøy	14	-	2	17	-	-	2	-	0	-	6	-	-	41
Ulstein	21	-	1	5	-	-	0	0	0	0	-	-	-	27
Hareid	11	-	2	7	-	-	5	0	0	0	-	-	-	24
Volda	83	23	1	30	-	1	3	0	0	0	1	-	0	142
Ørsta	202	27	2	35	0	1	2	0	0	-	-	1	0	270
Ørskog	26	-	1	10	-	-	0	0	0	-	-	0	0	37
Norddal	53	19	1	31	-	3	0	0	0	1	3	11	67	188
Stranda	85	35	1	44	-	1	1	0	0	0	-	0	1	169
Stordal	17	-	1	12	-	-	0	0	0	1	1	-	2	32
Sykkylven	47	-	3	36	-	-	0	0	0	0	4	-	2	91
Skodje	23	-	0	3	-	-	0	-	0	-	-	-	-	26
Sula	4	-	-	1	-	-	-	-	0	-	-	-	-	5
Giske	44	-	2	4	-	1	1	-	0	-	-	-	-	51
Haram	69	-	3	17	-	-	4	0	0	-	4	-	3	101
Vestnes	68	1	3	38	-	5	1	0	0	0	2	-	1	117

Syssetling	Melkepro- duksjon ku	Melkepro- duksjon geit	Ammekyr	Sauehold	Fjørfekjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Ensidig korn	Grønnsaker, fril.	Veksthus	Frukt	Bær	Sum
Rauma	147	-	8	82	-	3	2	1	1	0	0	0	2	246
Nesset	110	-	11	44	1	-	1	0	1	0	-	-	-	167
Midsund	32	-	1	5	-	-	1	-	0	-	-	-	-	38
Sandøy	22	-	1	0	-	-	0	0	0	-	-	-	0	24
Aukra	32	0	10	3	-	-	0	0	0	0	3	-	-	48
Fræna	293	1	11	46	-	-	0	0	2	0	-	0	4	357
Eide	82	-	7	11	-	0	1	0	2	0	-	-	0	104
Averøy	117	-	4	13	-	0	2	0	0	0	0	-	0	137
Frei/Kristiansund	5	-	5	4	-	-	0	0	0	-	2	-	3	19
Gjemnes	146	0	13	17	-	1	0	0	0	0	-	-	-	178
Tingvoll	112	-	5	18	-	-	0	0	0	0	-	-	0	135
Sunndal	92	-	7	28	-	1	0	14	1	0	-	-	-	143
Surnadal	152	-	11	44	1	4	6	3	6	0	-	0	2	228
Rindal	161	-	3	26	-	0	0	-	0	-	-	-	-	191
Halsa	75	-	7	25	-	-	0	0	0	-	2	0	0	110
Smøla	44	-	5	23	-	1	0	0	0	14	0	-	-	88
Aure/Tustna	126	2	5	-	-	1	0	0	0	-	-	-	0	133

Vedlegg 6. Sysselsetting fordelt på driftsformer og kommuner i Møre og Romsdal i 2005. Andel av total sysselsetting i jordbruket i Møre og Romsdal.

Sysselsetting	Melkepro- duksjon ku	Melkepro- duksjon geit	Ammekyr	Sauehold	Fjølfekjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Ensidig korn	Grønnsaker, fril.	Veksthus	Frukt	Bær	Sum
Møre og Romsdal	0,68	0,03	0,04	0,19	0,00	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,01	0,00	0,03	1,00
Kristiansund	0,00	-	-	-	-	-	-	-	0,00	-	-	-	-	0,00
Molde	0,02	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,01	0,03
Ålesund	0,00	-	0,00	0,00	-	-	-	-	0,00	-	-	-	-	0,00
Vanylven	0,02	0,00	0,00	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	-	0,04
Sande	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	0,01
Herøy	0,00	-	0,00	0,00	-	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	-	0,01
Ulstein	0,01	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,01
Hareid	0,00	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,01
Volda	0,02	0,01	0,00	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,04
Ørsta	0,05	0,01	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,07
Ørskog	0,01	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,01
Norddal	0,01	0,00	0,00	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,05
Stranda	0,02	0,01	0,00	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,04
Stordal	0,00	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,01
Sykkylven	0,01	-	0,00	0,01	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,02
Skodje	0,01	-	0,00	0,00	-	-	0,00	-	0,00	-	-	-	-	0,01
Sula	0,00	-	-	0,00	-	-	-	-	0,00	-	-	-	-	0,00
Giske	0,01	-	0,00	0,00	-	0,00	0,00	-	0,00	-	-	-	-	0,01
Haram	0,02	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	-	0,00	0,03
Vestnes	0,02	0,00	0,00	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,03

Syssetning	Melkepro- duksjon ku	Melkepro- duksjon geit	Ammekyr	Sauehold	Fjørfekjøtt	Korn/gris	Korn/egg	Korn/potet	Ensidig korn	Grønnsaker, fril.	Veksthus	Frukt	Bær	Sum
Rauma	0,04	-	0,00	0,02	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
Nesset	0,03	-	0,00	0,01	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,04
Midsund	0,01	-	0,00	0,00	-	-	0,00	-	0,00	-	-	-	-	0,01
Sandøy	0,01	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,00	0,01
Aukra	0,01	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,01
Fræna	0,07	0,00	0,00	0,01	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,09
Eide	0,02	-	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,03
Averøy	0,03	-	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,03
Frei/Kristiansund	0,00	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	-	0,00	0,00
Gjemnes	0,04	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,04
Tingvoll	0,03	-	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,03
Sunndal	0,02	-	0,00	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,04
Surnadal	0,04	-	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,06
Rindal	0,04	-	0,00	0,01	-	0,00	0,00	-	0,00	-	-	-	-	0,05
Halsa	0,02	-	0,00	0,01	-	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,03
Smøla	0,01	-	0,00	0,01	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,02
Aure/Tustna	0,03	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	0,00	0,03